

МЕДИК СТОЛИЦІ

№6-10 (201)

Червень-жовтень, 2022

Інформаційний вісник

Київської міської профспілки працівників охорони здоров'я

Розповсюджується

БЕЗКОШТОВНО

З Днем захисників і захисниць України!
НІ – поверненню законопроекту «Про працю».
Законопроект про самоврядування у сфері охорони здоров'я.
ФПУ продовжує боротьбу...

стор. 1-3

Обговорення показників проекту Держбюджету-2023.
Як заклади охорони здоров'я працюють в умовах воєнного стану.
Студенти-медики НМУ імені О. О. Богомольця...

стор. 4-6

Відкриття скульптурно-меморіальної композиції.
В Інституті педіатрії, акушерства і гінекології імені акад. О. М. Лук'янової НАМН України відкрито дитячу реанімацію

стор. 7-9

Оптимізація трудових відносин чи урізання трудових прав?
В Україні ліквідують Фонд соціального страхування

стор. 10-12

Вітаємо з ювілеєм!
День цілителя Святого Пантелеймона.
Шлях, визначений долею невтомної керівниці, науковиці і педагогині

стор. 13-16

Академік НАН України Феофіл Яновський.
«Люблю Україну я понад усе!»
Свято Пресвятої Богородиці.
Відзнака «Національна легенда України»

стор. 17-20

З Днем захисників і захисниць України!

ШАНОВНІ СПІЛЧАНИ!

Київська міська профспілка працівників охорони здоров'я щиро вітає вас з Днем захисників і захисниць України!

І вдень, і вночі, і в мирні дні, і в складні часи, ви завжди на посту, готові прийти на допомогу. Саме завдяки вашій допомозі безпосередньо в зоні бойових дій і в тилу українці відчувають захищеність і впевненість у майбутньому.

Дякуємо вам за те, що обрали свою святу долю захисників рідної землі, стоїте на сторожі миру в нашій державі і власним прикладом показуєте кожному, що означає любити та берегти свою Батьківщину!

Також сердечно вітаємо всіх із святом Пресвятої Покрови.

Своїми молитвами Богородиця покриває нас від зла і завжди готова розпростерти свій покров над кожним з нас. Їй відомі всі наші потреби й турботи, радощі і печалі. Саме з її покровом і заступництвом ми пов'язуємо всі свої надії.

Хочемо побажати всім нам міцного здоров'я, незламної віри в нашу Перемогу. Хай завжди оберігають вас рідна земля, мамина молитва та батьківська підтримка. Хай у наших сім'ях та домітках панує благополуччя, достаток, щастя і мир, а наша священна українська земля назавжди буде благословенною, вільною та незалежною!

Слава захисникам і захисницям України!

Слава Україні!

Голова Ради Київської міської профспілки працівників охорони здоров'я
Сергій КУБАНСЬКИЙ

НІ – поверненню законопроекту «Про працю»

В обґрунтуванні необхідності прийняття проекту Міністерство економіки України посилається на підпункт 4 пункту 3 розділу II Закону України від 21 квітня 2022 р. № 2215-IX «Про делегування законодавства України», яким Кабінетові Міністрів України доручено протягом одного року з дня набрання чинності цього Закону розробити та внести на

розгляд Верховної Ради України проект Трудового кодексу України.

Порушуючи вимоги вищевказаного припису, Міністерство економіки України замість проекту Трудового кодексу України розробило черговий законопроект «Про працю», до предмету регулювання якого не включено норми, що регулюють значний обсяг питань, що належать до сфери трудового права.

Продовжуючи курс на лібералізацію трудового законодавства, автори законопроекту керуються ідеєю про «рівність сторін трудового договору», що за природою самих правовідносин не відповідає дійсності та веде до негативних наслідків для обох сторін договору. При цьому, за межами закону залишається одне з головних завдань державного регулювання – забезпечення ефективної

Закінчення на 2-ій стор.

Законопроект про самоврядування у сфері охорони здоров'я потребує суттєвого доопрацювання

28 вересня 2022 року відбулось засідання Президії Ради Київської міської профспілки працівників охорони здоров'я, на якому профспілка сформувала свої пропозиції та зауваження до проекту Закону України «Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні», оприлюдненого МОЗ України для громадського обговорення.

Спільно дійшли висновку, що законопроект містить ряд суттєвих недоліків, порушує права медиків, створює корупційні ризики, а тому потребує ґрунтовного доопрацювання. Крім того, окремі норми суперечать чинним нормативно-правовим актам, і не відповідають європейським принципам, закладеним в Угоді про асоціацію з ЄС.

Детальніше ознайомитись з позицією профспілки щодо законодавчих ініціатив впровадження самоврядування в сфері охорони здоров'я можна нижче.

Київська міська профспілка працівників охорони здоров'я, відповідно до повідомлення про оприлюднення для громадського обговорення проекту Закону України «Про самоврядування в сфері охорони здоров'я в Україні» (далі –

Проект), надає свої пропозиції і зауваження.

Відзначаємо, що Проект переважно відтворює положення проекту Закону «Про самоврядування медичних

Закінчення на 9-ій стор.

Новий законопроект "Про працю"...

Закінчення, початок на 1-й стор.

зайнятості, гідних умов праці, належного рівня оплати праці та недопущення бідності серед працюючих.

Нагадуємо, що Європейський Парламент у своїй резолюції від 11 лютого 2021 року щодо імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом закликав Уряд України «надати пріоритетного значення імплементації міжнародних стандартів з питань і законодавства ЄС та практики, щоб забезпечити збалансованість інтересів соціальних партнерів і захисту прав найманих працівників відповідно до положень Угоди про асоціацію (статті 419-412 і 424) та конвенцій МОП (№№ 81, 89, 98, 117, 122, 129, 144, 154 і 173), а також нагадав Уряду України, що «його заходи з покращення бізнес-клімату, залучення прямих інвестицій і сприяння економічному розвитку не можуть реалізовуватися за рахунок обмеження прав працівників та погіршення умов праці» (пункт 110).

Незважаючи на твердження Мінекономіки, що Сторона органів виконавчої влади завжди відкрита для проведення процедур соціального діалогу та досягнення спільних домовленостей і прийняття узгоджених рішень з питань, які є важливими для сторін соціального діалогу на засадах, регламентованих Законом України «Про соціальний діалог в Україні», законопроект розроблявся без відповідного проведення попередніх з іншими сторонами соціального діалогу консультацій щодо концептуальних підходів проведення таких реформи.

Зважаючи на вищевикладене, СПО профспілок на національному рівні готує продовжувати роботу над наданим Мінекономрозвитку проектом Закону у контексті підготовки проекту Трудового кодексу України, як це передбачено Законом України від 21 квітня 2022 року № 2215-IX «Про дерадянізацію законодавства України».

ФПУ продовжує боротьбу за права працівників

17 серпня 2022 року Президент України Володимир Зеленський замість очікуваного вето підписав проголосований у парламенті 19 липня скандально відомий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність», який запроваджує крайні форми лібералізації трудових відносин та позбавляє працівників українських підприємств із чисельністю менше ніж 250 осіб одного з основоположних прав – права на трудовий захист і колективні переговори.

Понад 15 місяців Федерація профспілок України солідарно з іншими профоб'єднаннями, за підтримки міжнародної спільноти активно протидіяли просуванню антитрудового законопроекту № 5371. Ми вдячні всім членам українських профспілок, Міжнародній і Європейській конфедерації профспілок, національним профцентрам, глобальним профспілкам, профспілковим організаціям різних рівнів та рядовим членам профспілок десятків різних країн, які долучилися до масштабної міжнародної кампанії, ініційованої ФПУ на сайті Labourstart щодо підписання петиції за накладення главою держави вето на цей одіозний закон.

Профспілки залишаються на лінії боротьби з несправедливістю у сфері праці й укроті попереджають владу про те, що цей закон грубо порушує не тільки основоположні конвенції МОП, а й Угоду про асоціацію України з ЄС, Угоду про вільну торгівлю між Україною та Канадою, Угоду про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Великобританією, Європейську соціальну хартію, а також про відповідні наслідки таких порушень.

Слід нагадати, що Європейський парламент у своїй резолюції від 11 лютого 2021 року щодо імплементації Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом закликав Уряд України «надати пріоритетного значення імплементації міжнародних стандартів з питань праці і законодавства ЄС та практики забезпечення збалансованості інтересів соціальних партнерів і захисту прав найманих працівників відповідно до положень Угоди про асоціацію». Європейські парламентарі вказали Уряду України, що «його заходи з покращення бізнес-клімату, залучення прямих інвестицій і сприяння економічному розвитку не можна реалізовувати за рахунок обмеження прав працівників та погіршення умов праці» (пункт 110).

Федерація профспілок України і українські профспілки наголошують, що продовжать боротьбу за права працівників. Проте, зважаючи на введення воєнного стану у зв'язку з агресією російської федерації проти України, не можуть вийти на вуличні протести акції і вдатися до страйків. Тому будемо оскаржувати закон у Конституційному Суді України, Міжнародній організації праці та інших міжнародних і європейських органах. Ми також рішуче протистоятимемо десяткам інших антитрудових і антипрофспілкових законодавчих актів, які лобісти від влади намагаються проштовхувати у парламенті.

Профспілки звертаються до роботодавців, соціально відповідального бізнесу: утримайтеся від застосування норм цього закону, щоб не втратити кадровий потенціал, необхідний для відбудови України. Наголошуємо, що ніхто не може змусити працівника підписати трудовий договір, укладений під тиском, адже він є нікчемним. Звертайтеся до профспілки за консультацією щодо ваших прав. Якщо ви – претендент на роботу, і вам пропонують невідгідні умови, пам'ятайте, що вони не можуть погіршувати норми, визначені законодавством та колективним договором. Звертайтеся до профспілок за захистом!

У складний час наша мета – не блокування законодавчого процесу й загострення протистояння із сторонами органів державної влади і роботодавців щодо реформування трудового законодавства, а пошук консенсусу шляхом підготовки та прийняття нового Трудового кодексу України, ухвалення економічно обґрунтованих й соціально виважених рішень у сфері праці, захисту прав працівників і профспілок.

19 серпня 2022 р.

За матеріалами сайту ФПУ <https://www.fpsu.org.ua>

Федерація професійних спілок України рішуче засуджує спроби протиправної конфіскації власності профспілок

Як стало відомо, Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку, користуючись введенням в Україні режиму воєнного стану, який забороняє будь-які публічні акції, реанімував законопроекти «Про правовий режим майна загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР» № 6420 від 10 грудня 2021 року та «Про мораторій на відчуження майна загальносоюзних громадських об'єднань (організацій) колишнього Союзу РСР» № 6421 від 10.12.2021. Члени комітету їх підтримали і направили на розгляд парламенту.

Про це у ЗМІ поінформував голова цього комітету Дмитро Наталуха, який публічно озвучив свою думку щодо невизначеності правового статусу майна профспілок, яке, як він вважає, має належати державі, а профспілки користуються ним незаконно.

Слід зауважити, що ці законопроекти було зареєстровано у Верховній Раді ще в грудні 2021 року та не було додано до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2022 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 15.02.2022 № 2036-IX. Характерним є й те, що для врегулювання питання, якого стосуються подані проєкти, до Верховної Ради України подавали декілька аналогічних за змістом проєктів (зокрема, в 2002 і 2016 роках), проте жодного рішення щодо них не було прийнято.

Ми вважаємо, що законопроектам № 6420, 6421 дали хід у відповідь на принципову позицію профспілок, що протидіють прийняттю низки законопроектів з питань трудових відносин, які звужують права працівників, що підтверджено у також

і міжнародними експертами. Згідно правового висновку головного науково-експертного управління апарату ВР, законопроект № 6420 потребує значного доопрацювання.

Громадськість обурена тим, що в умовах війни, коли головним завданням парламенту є законодавче забезпечення реалізації та захисту національних інтересів, зокрема, в сферах безпеки і оборони, економіки,

соціального захисту громадян України, народні депутати звертаються до унормування права власності, що є неактуальним та немотивованим кроком.

Особливо цинічним є те, що запропоновані зміни форми власності пропонується проголосувати пакетом і у турборежимі, що є неприйнятним та ніяк не узгоджується з нещодавно набутим статусом України як країни-кандидата в члени ЄС, де право власності є непорушним, а конфіскація неможлива.

Важливо наголосити, що ФПУ з перших днів російської агресії долучилася до зміцнення обороноздатності країни. Профспілковими організаціями усіх рівнів на допомогу Збройним Силам України та силам територіальної оборони вже перераховано десятки мільйонів

гривень, спілчани зі зброєю в руках боронять рідну країну й активно проводять волонтерську діяльність.

За рішенням ФПУ створено штаб з гуманітарної допомоги членам профспілок, профспілковим організаціям і внутрішньо переміщеним особам. За підтримки Міжнародної і Європейської конфедерації профспілок, європейських національних профцентрів, Міжнародної організації праці для потреб біженців й ВПО з початку війни задіяно 16 профспілкових санаторіїв, 8 туристичних об'єктів, близько 10 об'єктів галузевих профспілок та територіальних профоб'єднань, які за цей період надали тимчасовий або постійний притулок близько 300 тис. вимушених переселенців. На цей час у профспілкових об'єктах мешкають понад 6 тис. осіб.

Мільйони членів профспілок, яких об'єднує Федерація профспілок України, а також сотні тисяч українців, які отримують щоденну конкретну допомогу в профспілкових об'єктах, сподіваються на підтримку Міжнародної організації праці, міжнародних профоб'єднань та вжиття усіх заходів, щоб відкликати зазначені законопроекти, які суперечить нормам Конституції України, Цивільного кодексу України та Конвенції про захист прав людини й основоположних прав і свобод.

Ми закликаємо Голову Верховної Ради, представників усіх депутатських фракцій та груп зняти з розгляду законопроекти № 6420, 6421, як неактуальні й такі, що потребують значного доопрацювання.

Пресцентр ФПУ

ДІМ КУЛЬТУРИ САНАТОРІЯ "ЛАЗУРНИЙ"

У ВЛАСНОСТІ ПРОФСПІЛОК

ПІСЛЯ ПЕРЕДАЧІ У ДЕРЖАВНУ ВЛАСНІСТЬ

КИЇВСЬКА МІСЬКА ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

16 вересня 2022 р. № 88/1
Прем'єр-міністру України
Денису ШМИГАЛЮ

Шановний
Денисе Анатолійовичу!

Київська міська профспілка працівників охорони здоров'я (далі – Профспілка) засвідчує щире повагу і звертається до Вас як до очільника Уряду щодо вирішення питання про продовження дії норм постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 2 «Деякі питання оплати праці медичних працівників закладів охорони здоров'я» заробітних плат медичним працівникам у 2023 році та забезпечення належного фінансування сфери охорони здоров'я.

Суть справи. Відповідно до Указу Президента від 18.06.2021 № 261/2021 «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників», Кабінет Міністрів України у Держбюджеті-2022 передбачив підвищення заробітних плат у сфері охорони здоров'я на 2022 рік для лікарів до розміру не менше ніж 20000 грн на місяць і для середнього медичного персоналу – не менше ніж 13500 грн на місяць, збільшивши фінансування програми медичних гарантій на 33,8 млрд грн.

Відповідно до норм постанови Кабінет Міністрів України від 12.01.2022 № 2 «Деякі питання оплати праці медичних працівників закладів охорони здоров'я» (далі – Постанова № 2) передбачено, що розмір нарахованої заробітної плати медичним працівникам закладів охорони здоров'я державної або комунальної форми власності за повністю виконану місячну (годинну) норму праці устанавлюється у межах фонду оплати праці на 2022 рік:

- на рівні не менше 20000 грн лікарям (лікарів-інтернів) і професіоналам з ви-

щою не медичною освітою, які допущені до медичної діяльності у закладах охорони здоров'я;

- на рівні не менше 13500 грн для посад молодших спеціалістів з медичною освітою (фахових молодших бакалаврів), фахівців з початковим рівнем (короткий цикл) вищої медичної освіти, першим (бакалаврський) рівнем вищої медичної освіти і магістрів з медсестринства.

Наразі норми Постанови № 2 про підвищення базового рівня зарплати для медичних працівників чинні лише до 31 грудня 2022 року, а питання оплати праці на 2023 рік досі залишаються неврегульованими.

Нової актуальності порушене питання набрало і з прийняттям Закону України від 19.07.2022 р. № 2434-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення регулювання трудових відносин у сфері малого і середнього підприємництва та зменшення адміністративного навантаження на підприємницьку діяльність», яким внесено зміни до Закону України «Про оплату праці» й встановлено, що мінімальний розмір оплати праці медичних та фармацевтичних працівників державних та комунальних закладів охорони здоров'я визначається Кабінетом Міністрів України, у тому числі з дотриманням гарантій щодо мінімальної заробітної плати.

Ми розуміємо, що держава наразі переживає найважчі часи своєї історії, і в умовах реальної війни та обмеженості ресурсів, Уряд, як і всі органи державної влади, прикладає максимум зусиль для порятунку та стабілізації вітчизняної економіки в т. ч. однієї з найважливіших її складових – сфери охорони здоров'я.

Закінчення на 8-й стор.

НАЦІОНАЛЬНА СЛУЖБА ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ (НСЗУ)

Київській міській профспілці працівників охорони здоров'я

На виконання доручення Офісу Президента України від 25.07.2022 № 47-01/237 з проханням надати відповідь на звернення організації «Київська міська профспілка працівників охорони здоров'я» щодо належного фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я Національна служба здоров'я України (далі – НСЗУ), в межах компетенції, повідомляє таке.

Правові засади діяльності НСЗУ визначено, зокрема, Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» та Положенням про Національну службу здоров'я України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1101 (далі – Положення).

Відповідно до вказаних нормативно-правових актів НСЗУ є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовує і координує Кабінет Міністрів України через Міністра охорони здоров'я, який реалізує державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення.

Згідно з пунктом 3 Положення одним із основних завдань НСЗУ є реалізація державної політики у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення (програма медичних гарантій).

Особливості реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2022 році визначено у Порядку реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2022 році, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1440 (далі – Порядок). НСЗУ оплачує надані медичні послуги згідно з тарифами та коригувальними коефіцієнтами, визначеними цим Порядком, на підставі звітів про медичні послуги, що складаються в порядку, передбаченому Типовою формою дого-

вору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 № 410, відповідно до укладеного договору в межах бюджетних асигнувань, визначених у плані асигнувань на відповідний період за відповідним напрямом.

Водночас Міністерство фінансів України, відповідно до покладених на нього завдань згідно з Положенням про Міністерство фінансів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375, зокрема, здійснює прогнозування і аналіз доходів бюджету; складає та уточнює прогноз Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетних періоди; визначає основні організаційно-методичні засади бюджетного планування, які використовують для підготовки бюджетних запитів і розроблення проекту Державного бюджету України та прогнозу Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетних періоди, загальний рівень доходів, видатків і кредитування бюджету; дає оцінку обсягу фінансування бюджету для складення проекту Державного бюджету України та індикативних прогнозних показників Державного бюджету України на наступні за плановим два бюджетних періоди.

Таким чином, НСЗУ не впливає на прийняті та затверджені витрати за

Закінчення на 4-й стор.

Медичні працівники зможуть отримати пільговий кредит на житло на 20 років під 3% річних

Уряд прийняв постанови для запуску оновленої пільгової іпотеки: з 1 жовтня 2022 року почне діяти програма «Доступна іпотека». Отримати пільговий кредит під 3% на 20 років із початковим внеском 20% вартості нерухомості зможуть медичні працівники, військові, вчителі і науковці. Програму забезпечувати буде державна компанія «Укрфінжитло». «Іпотеку під 3% річних будуть надавати всім, хто захищає, лікує і вчить Україну», — зазначив прем'єр-міністр Денис Шмигаль під час засідання Кабінету Міністрів 16 вересня 2022 року. І додав, що Уряд ухвалив дві постанови, які дозволять запустити програму за оновленими правилами.

Початковий внесок і частину тіла кредиту коштом бюджетних програм зможуть також компенсувати роботодавці (розмір компенсації залежатиме від років вислуги). Медичні працівники-кандидати на участь у програмі мають бути повнолітніми громадяна-

ми України, молодшими за 70 років, бути платоспроможними і мати змогу здійснювати платежі з погашення та обслуговування кредиту. Житлова нерухомість, що перебуває в їхній власності, не має перевищувати 52,5 м² і додаткові 21 м² на кожного члена сім'ї. Водночас нерухомість,

розташовану в районі проведення воєнних дій або на території, яка перебуває в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), враховувати не будуть.

Якщо йдеться про обласний центр, житло не має бути старшим за 10 років, а його вартість не повинна перевищувати оціночну. Все житло, що береться в іпотеку, обов'язково буде застраховане від ризиків випадкового знищення або випадкового пошкодження на повну оціночну вартість.

Як підкреслив глава Уряду, завдяки програмі доступної іпотеки держава прагне забезпечити сотні тисяч українців власним комфортним житлом, і одночасно ця програма має стати

Медичні працівники можуть долучитися до програми, якщо вони:

- є громадянами України старшими за 18 років і молодшими за 70
- платоспроможні та можуть здійснювати платежі з погашення та обслуговування кредиту
- мають у власності (своїй та членів сім'ї) менше 52,5 м² загальної площі житлової нерухомості
- не мають чинних договорів із пільгового кредитування на житло

одним із драйверів відновлення економіки і відбудови України. Наразі послуга перебуває у процесі розробки, але згодом

функція подачі заявки на іпотеку з'явиться в Дії і масову іпотеку цифровізує.

ПРОФСПІЛКИ АКТИВНО ДОЛУЧАЮТЬСЯ ДО ОБГОВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРОЄКТУ ДЕРЖБЮДЖЕТУ-2023

8 вересня 2022 року відбулася робоча зустріч представників СПО об'єднань профспілок з представниками Міністерства фінансів України з обговорення пропозицій профспілкової Сторони до проєкту Державного бюджету України на 2023 рік і його основних показників.

Профспілкова сторона повідомила і аргументовано надала відповідну інформацію про свої пропозиції до проєкту Держбюджету на 2023 рік. В умовах, коли через війну велика кількість людей втратили роботу і фактично повністю є залежними від соціальної підтримки держави, для профспілок ключовим є повернення цих громадян і надання їм можливості працювати і заробляти на своє життя. І для цього важливим є розміри мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму та основних соціальних гарантій. Тож профспілки пропонували встановити з 1 січня 2023 року:

- прожитковий мінімум – з урахуванням його фактичних розмірів за 2022 рік і прогнозного індексу споживчих цін, зокрема для працездатних осіб – 7645 грн;

- мінімальну заробітну плату – виходячи зі встановлених на 2022 рік її розмірів, збільшених щонайменше на рівень інфляції – 8580 грн;

- розмір посадового окладу працівника І т. р. ЄТС на рівні фактичного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб.

Отримавши відповідь Міністерства і аргументацію про невідповідність профспілкових пропозицій через обмеженість фінансових можливостей державного бюджету і

необхідність безумовного спрямування бюджетних коштів на питання безпеки і оборони країни, профспілкова сторона все ж наполягає на тому, щоб принаймні розмір мінімальної заробітної плати було проіндексовано та недопущено збільшення розривів між розмірами прожиткового мінімуму, посадового окладу (тарифної ставки) працівника І т. р. ЄТС та фактичного розміру прожиткового мінімуму.

Уже 13 вересня Уряд схвалив законопроект про Держбюджет-2023, а 21 вересня законопроект було представлено на пленарному засіданні Верховної Ради України (реєстр. № 8000 від 14.09.2022). Напередодні, 20 вересня, Комітет ВРУ з питань бюджету заслухав це питання та за підсумками розгляду надав Верховній Раді України інформацію щодо зазначеного законопроекту, зокрема, щодо його відповідності нормам Бюджетного кодексу України.

У ході складання кошторису держави Уряд розглядав 14 сценаріїв розвитку економіки та військової агресії і зупинився на «умовно-песимістичному».

Так, загальну суму доходів Держбюджету прогнозують у 1 279,1 млрд грн, видатки та надання кредитів планують в обсязі 2 573,4 млрд грн.

Дефіцит бюджету складає 20% від ВВП, перекриття якого

заплановано за рахунок державних запозичень в обсязі 1 686,8 млрд грн; щомісячний дефіцит бюджету – понад 3 млрд гривень.

Незважаючи на складні умови воєнного стану, в проєкті бюджету збережено рівень соціальних стандартів: мінімальна заробітна плата з 1 січня 2023 року становитиме 6700 гривень на місяць, прожитковий мінімум на одну особу на місяць – 2589 гривень.

На 2023 рік Урядом закладено збільшене фінансування сектору безпеки і оборони на рівні 17,8% валового внутрішнього продукту (ВВП), що втричі більше, ніж було закладено в Держбюджеті-2022. Крім того, в рамках кошторису 2023-го року

Уряд створює бюджетний Фонд ліквідації наслідків збройної агресії у розмірі не менше 19 млрд грн. Також передбачено додаткову дотацію на компенсацію витрат для місцевих бюджетів у зв'язку з війною у розмірі 24 млрд грн.

Як зміняться видатки на медицину у 2023 році?

Освіта та охорона здоров'я завжди були сферами, на які Уряд не наважувався відкрито зменшувати видатки. На жаль, війна цю ситуацію змінила.

1. Проєктом Держбюджету на 2023 рік передбачені видатки на сферу охорони здоров'я (державний бюджет з трансфертами) визначено в обсязі 175,7 млрд грн, що на 17 млрд грн менше ніж у 2022 році (192,5 млрд грн).

2. Видатки апарату МОЗ України зменшено на 5 млрд грн (-14%) до 31,4 млрд грн.

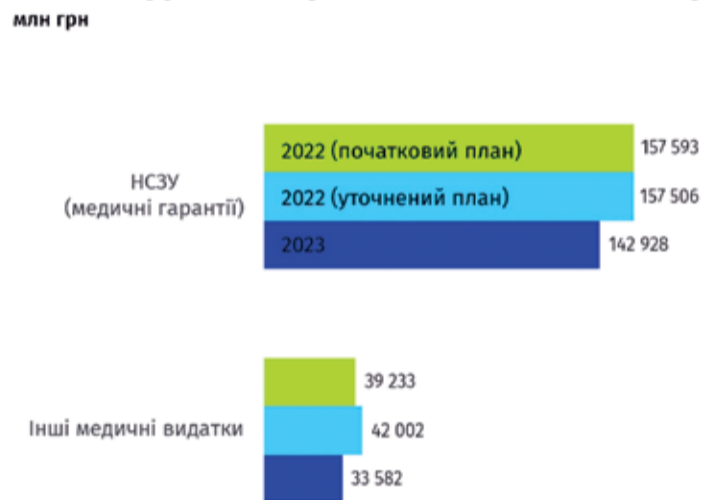
3. На програму медичних гарантій (фінансується через НСЗУ) Урядом передбачено фінансування в сумі 143 млрд грн (2,74% від ВВП України), що на 14 млрд грн менше бюджетних призначень на 2022 рік (видатки ПМГ – 157,3 млрд. або 2,9% ВВП України). Інші медичні видатки скоротять на 8,4 млрд грн.

4. Видатки НАМН України складуть 5,6 млрд грн, що більше на 300 млн грн ніж у 2022 році. На реалізацію пілотного проєкту в НАМН України передбачено 2,1 млрд грн (на рівні бюджетних призначень на 2022 р.); фонд розвитку закладів спеціалізованої медичної допомоги – 1 млрд грн.

5. На підтримку комунальних закладів в системі охорони здоров'я, які не надають медичних послуг за ПМГ, планують збереження субвенції на здійснення підтримки окремих закладів і заходів у системі охорони здоров'я в обсязі 1 571,1 млн грн з урахуванням запропонованих МОЗ України подальших заходів реформи фінансування системи охорони здоров'я.

Відділ з соціально-економічних питань виконавчого апарату Ради КМШОЗ

Скільки уряд планує виділити на медицину?

Лист Національної служби здоров'я України

Закінчення, початок на 3-ій стор.

бюджетними програмами фінансування у сфері охорони здоров'я. Водночас НСЗУ і Міністерство охорони здоров'я України постійно працюють над питанням збільшення фінансування закладів охорони здоров'я.

Інформуємо, що з метою належного фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я України до Порядку внесено зміни постановами Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 325 від 01.07.2022 № 741. Зокрема, Порядок доповнено пп. 1321–1324, завдяки чому з'явився пакет медичних послуг «Забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги».

Відповідно до змін НСЗУ укладає договори за пакетом «Забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги» для забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги із надавачами медичних послуг комунальної

форми власності (крім спеціалізованих стоматологічних закладів), які мають укладені договори:

у період з 1 березня 2022 р. до 31 травня 2022 р. включно – в яких різниця між нарахованою заробітною платою за відповідний місяць та виплаченою за рахунок коштів, що надійшли надавачу медичних послуг, незалежно від фактичної дати надходження коштів, за даними бухгалтерського обліку становить більше 50000 гривень; у період з 1 червня 2022 р. до 1 листопада 2022 р. включно – в яких виникла прострочена заборгованість із виплати заробітної плати, сума якої становить більше 50000 гривень, і які включені до відповідного переліку, наданого Міністерством охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, структурними підрозділами з питань охорони здоров'я відповідних держадміністрацій / військових адміністрацій (в областях, м. Києві та Севастополі).

Загалом за пакетом «Забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги» укладено 161 договір про медичне обслуговування населення на суму понад 1 млрд грн, з

них у Київській області – 15 договорів на суму 137,8 млн грн.

Станом на 09.08.2022 за пакетом «Забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги» сплачено всього 464,5 млн грн, з них закладам Київської області – 45,6 млн грн.

Таким чином зазначаємо, що за цим та за іншими пакетами медичних послуг з програмою медичних гарантій НСЗУ здійснює стабільне та безперервне фінансування.

У той же час інформуємо, що відповідно до статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить управління закладами охорони здоров'я. Під час ухвалення рішення про затвердження місцевого бюджету відповідна рада визначає розмір фінансування видатків на охорону здоров'я на відповідній території з урахуванням положень статей 89, 90 Бюджетного кодексу України і статті 18 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Також, згідно з частиною п'ятою статті 3 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», органи місцевого самоврядування в межах своєї компетенції можуть фінансувати місцеві програми розвитку і підтримки комунальних закладів охорони здоров'я, зокрема щодо оновлення матеріально-технічної бази, капітального ремонту, реконструкції, підвищення оплати праці медичних працівників (програми «місцевих стимулів»), а також місцеві програми надання населенню медичних послуг, місцеві програми громадського здоров'я та інші програми в охороні здоров'я.

Стабільність і надійне партнерство є пріоритетом роботи Національної служби здоров'я, особливо під час війни. НСЗУ реалізовує Програму медичних гарантій в інтересах пацієнтів – щоб кожна людина мала доступ до належного лікування, а надавачі медичних послуг своєчасно отримували оплату за свою роботу.

Дякуємо за співпрацю! Вірте в Збройні Сили України і державні інституції!

**Голова
Наталія ГУСАК**

ЯК ЗАКЛАДИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПРАЦЮЮТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Від початку війни всі заклади охорони здоров'я столиці перелаштувалися на роботу в режимі воєнного часу – переобладнали підвали та інші укриття для перебування там медичних працівників і пацієнтів. У тих лікарнях, що мають операційні, реанімаційні та інші відділення встановлено генератори для безперебійного електропостачання, генератори кисню, щоб не залежати від зовнішніх поставок. Окрім того, лікарні Києва мають резерв ліжок і запас лікарських засобів, виробів медичного призначення, їжі, води, донорської крові та паливно-мастильних матеріалів.

Від початку війни Національна дитяча спеціалізована лікарня «Охматдит» Міністерства охорони здоров'я України (далі – Охматдит) стала госпіталем і для дітей, і для дорослих. Робота в умовах воєнного стану не зупинялася ні на хвилину. Навіть тоді, коли на околицях Києва відбувалися активні бойові дії і навколо лікарні були обстріли.

На території Охматдиту було організовано бомбосховища, де медики продовжували надавати медичну допомогу дітям. Також з пацієнтами працювали психологи.

У перші дні війни в новому корпусі лікарні організували відділення екстреної медичної допомоги. Саме туди поступали поранені. Також спеціалісти лікарні надавали медичну допомогу хворим з іншими

За цей час в Охматдиті було проліковано десятки пацієнтів з пораненнями, отриманими внаслідок війни: це вогнепальні, мінно-вибухові, осколкові по-

ранення, контузії. Найменшому пораненому пацієнту був 1 місяць, найстаршому – 83 роки. Найкоротший час від надходження пораненого до лікарні, проведення діагностики, аналізів, постановки діагнозу,

до взяття пацієнта в операційну – становив 13 хвилин. Це рекордний результат.

Консультативно-діагностична бригада зі спеціалістів поліклініки і стаціонару Охматдиту проводить консультативні виїзди. Лікарі обстежили дітей у селах на Київщині, що були під окупацією.

Консультації дітей проводилися за більш ніж 15 напрямками, працювала також виїзна бригада лабораторної та діагностичної служб. Кількість обстежень перевищила дві тисячі. Медичні консультації отримати і діти з обмеженими

можливостями, переселенці, сироти, діти з районів активних бойових дій, мешканці деокупованих територій.

Зараз Консультативно-діагностична поліклініка Охматдиту започаткувала проект «Збережемо життя та здоров'я дітей України в умовах війни».

У Комунальному некомерційному підприємстві «Київський міський дитячий

консультативно-діагностичний центр» в Дарницькому районі також підготовлено укриття, куди спускаються дітки з батьками і працівники центру, коли звучить тривога. В укритті центру є все необхідне: освітлення,

вода, туалет, запас необхідних ліків. У приміщенні центру на всіх поверхах є таблички, які вказують, куди прямувати в укриття. Під час тривоги ліфтами користуватися не можна.

Щоб правильно організувати роботу з цивільного захисту керівник і відповідальна за цивільний захист особа зобов'язані проходити навчання у відповідних навчально-методичних центрах.

Підстава:

- статті 39, 40, 91 КЦЗ;
- Порядок здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затверджений постановою КМУ від 26.06.2013 № 444;
- Порядок проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затверджений постановою КМУ від 23.10.2013 № 819.

Навчатися потрібно у такі часові проміжки:

- у перший рік призначення на посаду;
- періодично — раз на три роки.

Особи, які пройшли навчання з питань цивільного захисту, отримують посвідчення встановленого зразка, що мають єдину наскрізну нумерацію в ДСНС.

Пам'ятка населенню про порядок укриття в захисних спорудах цивільного захисту

Укриття населення в захисних спорудах є найбільш надійним способом захисту від впливу небезпечних факторів, що виникають унаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Захисні споруди поділяються на сховища і протирадіаційні укриття. Крім того, для захисту людей можуть використовувати споруди подвійного призначення та найпростіші укриття.

Сховища – це споруди, конструкції і спеціальне обладнання яких забезпечують їхню герметичність та автономність життєзабезпечення у режимі використання за призначенням впродовж певного часу (48 годин). Зазначені захисні споруди будували для укриття працівників найбільш важливих підприємств військово-промислового комплексу на випадок застосування зброї масового ураження, насамперед – ядерної зброї.

Так, перелік категорій населення, що підлягають укриттю у сховищах, визначено у

статті 32 Кодексу цивільного захисту України. До них, зокрема належать, працівники об'єктів атомної енергетики, інших важливих для економіки країни суб'єктів господарювання, окремі категорії хворих, медичного та обслуговуючого персоналу охорони здоров'я.

Усі інші категорії населення підлягають укриттю у ПРУ, спорудах подвійного призначення, швидкоспоруджуваних захисних спорудах і найпростіших укриттях.

Протирадіаційне укриття – негерметична споруда для захисту людей, в якій створюють умови, що унеможливають вплив на них іонізуючого опромінення у разі радіоактивного забруднення місцевості.

Споруда подвійного призначення – це наземна або підземна споруда, що може бути використана за основним функціональним призначенням і для захисту населення.

Найпростіше укриття – це фортифікаційна споруда, цокольне або підвальне приміщення, що знижує комбіноване ураження людей від небезпечних наслідків надзвичайних ситуацій, а також від дії засобів ураження в особливий період.

Фонд захисних споруд цивільного захисту для укриття населення від надзвичайних ситуацій техногенного, природного і воєнного характеру складається з протирадіаційних укриттів й найпростіших укриттів (підвалів житлових

будинків та інших споруд, які можуть бути використані для укриття населення).

Керівники закладів охорони здоров'я, на балансі яких є захисні споруди, у разі необхідності, повинні забезпечити вільний доступ до укриття.

Роз'яснення щодо дій населення при отриманні сигналу «УВАГА ВСІМ!»

Для привернення уваги перед доведенням інформації до населення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації передають попереджувальний сигнал «УВАГА ВСІМ!», а саме: коротке звучання електросирени. Тривалість звучання попереджувального сигналу становить 3-5 хвилин.

Після попереджувального сигналу здійснюють трансляцію телерадіомережами відповідних екстрених повідомлень про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.

Почувши звуки сирен необхідно негайно увімкнути телевізор, радіоприймач, FM-радіоприймач для прослуховування екстреного повідомлення.

Уважно вислухавши повідомлення, кожний громадянин повинен діяти без паніки і метушні відповідно до отриманих вказівок.

Кожний громадянин, який перебуває на робочому місці, повинен виконувати всі розпорядження керівника згідно з відповідним планом з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання.

СТУДЕНТИ-МЕДИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ ПОВЕРТАЮТЬСЯ ДО НАВЧАННЯ В ОФЛАЙН-РЕЖИМІ

1 вересня 2022 року в навчальних корпусах Національного медичного університету імені О. О. Богомольця розпочалися лекції та практичні заняття у студентів 2–6 курсів усіх факультетів. А вже 1 жовтня стартує навчальний процес в аудиторіях і для першокурсників університету. Попри війну та епідемічну ситуацію в Україні, адміністрації університету вдалося організувати навчальний процес для майбутніх медиків у офлайн- та онлайн-режимах, щоб вони мали змогу здобувати якісні знання і практикуватися на кращих клінічних базах. Адже від рівня знань майбутніх медиків залежатиме якість надання медичної допомоги в майбутньому.

ня інструктажу. Окремі заняття під час сигналу повітряної тривоги проводитимуться в укриттях згідно з методичними рекомендаціями щодо дій і проведення навчальних занять для всіх учасників освітнього процесу. У кожного завжди під рукою методичні рекомендації і план евакуації.

Окрім того, під час аудиторного навчання

Отже, цього року, враховуючи умови воєнного стану та епідемічної обстановки, пов'язаної з коронавірусною хворобою, освітній процес проходитиме у змішаному форматі. Частина студентів НМУ з об'єктивних причин навчатиметься дистанційно за спеціальними програмами, які добре зарекомендували себе під час пандемії. Це стосується випадків проходження студентами військової служби в лавах ЗСУ та інших силових відомствах; неможливості їхнього прибуття на навчання з об'єктивних причин, наприклад, якщо студент знаходиться на тимчасово окупованій території; наявності у студентів високого ступеня ризику захворювання на коронавірусну хворобу (COVID-19). Підставою для дистанційної (змішаної) форми навчання для окремих академічних груп (категорій студентів) стануть їхні заяви.

Попри воєнний стан і пов'язані з ним обмеження і труднощі, керівництво університету вжило усіх можливих заходів, щоб навчальний процес проходив ефективно і організовано. Особливу увагу наразі приділяють насамперед безпеці учасників освітнього процесу, зокрема й готовності викладачів і студентів діяти відповідно у разі оголошення сигналу повітряної тривоги. На спеціальному інструктажі ще до початку навчального року до відома здобувачів вищої медичної освіти було доведено маршрути напрямку до захисних й інших споруд, призначених для тимчасового укриття в навчальних корпусах і на території гуртожитків, а кожен учасник освітнього процесу особистим підписом засвідчив факт проходжен-

ня інструктажу. Окремі заняття під час сигналу повітряної тривоги проводитимуться в укриттях згідно з методичними рекомендаціями щодо дій і проведення навчальних занять для всіх учасників освітнього процесу. У кожного завжди під рукою методичні рекомендації і план евакуації.

Окрім того, під час аудиторного навчання постійно забезпечують контроль за виконанням протиепідемічних заходів, відпрацьовано чіткий алгоритм дій у разі виявлення у студентів ознак гострої респіраторної хвороби. Найперше – інформують батьків студента чи інших родичів і тимчасово ізолюють. Лише після цього приймають узгоджене рішення щодо направлення хворого до закладу охорони здоров'я та визначають, у якому форматі навчатиметься група.

Уже можемо констатувати, що попри непрості умови, які склалися в нашій державі, завдяки вжитим заходам навчальний процес в аудиторному режимі розпочався вчасно і триває успішно. Цьому передувала довга кропітка робота всього колективу з якісними нововведеннями.

Так, напередодні нового академічного року, 30 серпня відбулося засідання Вченої ради НМУ імені О. О. Богомольця, у якому взяли участь голова вченої ради НМУ, ректор Юрій Кучин, проректори, голова профкому, декани факультетів, директори інститутів, завідувачі кафедр, керівники структурних підрозділів. У цей день затвердили зміни до освітньо-професійних програм (ОПП) з «Медицини», «Педіатрії» і «Стоматології» другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я».

На дважливу особливість цього горічних змін стало повернення через дванадцять років до навчального процесу НМУ дисципліни «Підготовка офіцерів запасу», що дуже актуально в умовах війни росії проти України. Крім того, з метою забезпечення історико-культурної складової освітнього процесу до переліку дисциплін обов'язкового компоненту внесено «Історію України та української культури», а також «Медичну інформатику». У програмах нового навчального року збільшено також обсяг практичної складової, зокрема кількість кредитів виробничої практики.

• Вітаємо • Вітаємо •

Колектив Національного медичного університету імені О. О. Богомольця вітає з днем народження ректора, члена-кореспондента НАМН України, заслуженого лікаря України, доктора медичних наук, професора Юрія Леонідовича КУЧИНА

Шановний Юрію Леонідовичу!

У цей урочистий день прийміть щирі і сердечні вітання з Вашим славним ювілеєм від колективу Національного медичного університету імені О. О. Богомольця!

Від усієї душі бажаємо Вам міцного здоров'я, родинного тепла і безмежного щастя, відмінного настрою та впевненості у краще майбутнє, невичерпної енергії, натхнення і бажання діяти й досягати нових життєвих і професійних висот!

Ви – очільник найпотужнішого медичного закладу країни, в якому працюють високопрофесійні лікарі, педагоги, видатні науковці і навчаються талановиті студенти! Нехай Ваш досвід, мудрість, компетентність і цілеспрямованість будуть запорукою успіху й подальшого стрімкого розвитку нашого університету, який і надалі буде гордістю України й найбажанішим храмом медичної науки для навчання вітчизняних та іноземних громадян!

Зичимо Вам щастя, щедрої долі, плідних здобутків і життя квітучого, щоб завжди була змога подолати усі труднощі

й вийти переможцем з усіх складних ситуацій!

Мирного сонячного неба, добра і любові, здійснення мрій та якнайшвидшої великої Перемоги!

У процесі укладання навчальних програм у НМУ імені О. О. Богомольця було взято до уваги вимоги воєнного часу, рекомендації профільних міністерств і побажання наших студентів.

Днями в університеті підсумували роботу приймальної комісії 2022 року. Не зважаючи ні на що, вступна кампанія в НМУ пройшла в строки, а співробітники університету були цілком готові до нових і нетипових умов нашого часу.

Ще до початку активної фази вступної кампанії-2022 окремі підрозділи приймальної комісії (ПК) розпочали консультативну і організаційну роботу з абітурієнтами. Зокрема, протягом усього літа у морфологічному корпусі працював консультативний центр, що, окрім своїх безпосередніх функцій, здійснював реєстрацію бакалаврів, а

Закінчення на 7-ій стор.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ

ЯК ПРОХОДИТИМЕ НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ДЛЯ СТУДЕНТІВ 2-6 КУРСІВ

У НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ В 2022-2023 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ?

ФОРМИ НАВЧАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

ОФЛАЙН-НАВЧАННЯ, ЯКЩО ВИ:
безперервно можете дістатися до навчальних корпусів.

ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ, ЯКЩО ВИ:

- перебуваєте за кордоном України;
- пошкодили військову службу в лавах ЗСУ або інших силових відомств;
- перебуваєте на тимчасово окупованій території та не можете дістатися до місця навчання;
- перебуваєте на території, де відбувається активна бойова дія, та не можете дістатися до місця навчання;
- перебуваєте в прифронтовій зоні та не можете дістатися до місця навчання;
- отримали позитивний результат тесту на Covid-19.

КОЛИ ПЕРЕДБАЧЕНО ЗМІШАНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ ДЛЯ АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ?

ЗМІШАНЕ НАВЧАННЯ (blended learning) – це різниця в методиці, коли відбувається поєднання онлайн-навчання, традиційного та дистанційного навчання. Тобто, частина студентів академічної групи одночасно навчається офлайн, частина – онлайн.

ЗМІШАНУ ФОРМУ НАВЧАННЯ ДЛЯ АКАДЕМІЧНОЇ ГРУПИ ПЕРЕДБАЧЕНО, ЯКЩО:

- 1. велика кількість студентів академічної групи перебуває за кордоном України;
- 2. велика кількість студентів академічної групи носії військової служби в лавах ЗСУ або інших силових відомств;
- 3. велика кількість студентів академічної групи перебуває на тимчасово окупованій території та не може дістатися до місця навчання;
- 4. велика кількість студентів академічної групи перебуває на території, де відбувається активна бойова дія, та не може дістатися до місця навчання;
- 5. відсутній/нижчий результат тесту на Covid-19.

УМОВИ ПЕРЕХОДУ СТУДЕНТІВ НА ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ:

01. Ви маєте право на це, якщо:
  - перебуваєте за кордоном України;
  - пошкодили військову службу в лавах ЗСУ або інших силових відомств;
  - перебуваєте на тимчасово окупованій території та не можете дістатися до місця навчання;
  - перебуваєте на території, де відбувається активна бойова дія, та не можете дістатися до місця навчання;
  - отримали позитивний результат тесту на Covid-19.
02. Створено відповідні умови:
  - створено відповідні умови для навчання в онлайн-режимі;
  - створено відповідні умови для навчання в офлайн-режимі;
  - створено відповідні умови для навчання в змішаному режимі.
03. Діє відповідна процедура:
  - діє відповідна процедура для навчання в онлайн-режимі;
  - діє відповідна процедура для навчання в офлайн-режимі;
  - діє відповідна процедура для навчання в змішаному режимі.

Студенти-медики НМУ...

Закінчення, початок на 6-й стор.

також спеціалістів і магістрів, які вже мають вищу освіту і хотіли б навчатися в НМУ й отримати спеціальність менеджера у сфері охорони здоров'я. Окрім цього, у морфологічному корпусі функціонував відділ пільгових категорій абітурієнтів і його важливий підрозділ – освітній центр «Крим – Україна, Донбас – Україна», який обслуговував громадян із районів

математики, української мови та історії України.

Беручи до уваги ситуацію у країні, в нашому університеті було організовано безпечне складання іспитів для усіх категорій абітурієнтів. Вступники пільгових категорій, зокрема ті, хто вступали через освітній центр «Крим – Україна, Донбас – Україна» і абітурієнти з особливо небезпечних регіонів, склали іспити у формі індивідуальної усної співбесіди, що стало нововведенням вступної кампанії-2022. Вступні іспити з української мови, біології/хімії і математики/фізики відбувалися у форматі офлайн. Частина вступників склали іспити в режимі офлайн.

Перше засідання ПК з нагоди початку подачі заяв абітурієнтів, відбулося 29 липня. Упродовж всієї роботи ПК-2022 її члени виконували різні функції: від прийому заяв – до проведення співбесід та іспитів, які проходили в

бойових дій. Особливістю цього року стала квота для абітурієнтів із небезпечних територій. Йдеться насамперед про ті територіальні громади, де тривали бойові дії у зв'язку з російською агресією. Абітурієнти з цих областей мали змогу документи до ПК подавати дистанційно, завіряючи їх кваліфікаційним електронним підписом (КЕП).

Серед особливостей цьогорічної вступної кампанії варто вказати те, що цього року через війну вступ до університетів проходив за спрощеною процедурою. Зокрема, замість ЗНО випускники шкіл 2022 року склали Національний мультипредметний тест (НМТ) з трьох навчальних дисциплін –

безпечних місцях у морфологічному корпусі, де було спеціально обладнано для універсального використання близько 10 приміщень. Працював також повністю оснащений усім необхідним медичний пункт.

Підбиваючи попередні підсумки вступної кампанії, варто наголосити, що вперше за останні 5 років університет виконав план державного замовлення, а на деякі спеціальності був особливо високий конкурс.

Отже на підставі протоколів ПК та відповідних наказів, на пер-

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ПІД ЧАС СИГНАЛУ «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА»

ЗАНЯТТЯ ЩЕ НЕ РОЗПОЧАЛОСЯ

- Якщо ти перебуваєш на території Університету – прямуй до найближчого укриття!
- Студент інформує старосту групи про своє місцезнаходження на початку сигналу.
- Студент інформує старосту, скільки часу йому необхідно, щоб дістатися до навчального корпусу після відбою повітряної тривоги.

ЗАНЯТТЯ РОЗПОЧАЛОСЯ

- При сигналі «Повітряна тривога» проведення заняття незалежно від формату (онлайн чи офлайн) негайно зупиняється.
- Студенти організовано виходять з аудиторії.
- Викладач перевіряє, чи всі вийшли з аудиторії.
- Студенти в супроводі викладача організовано слускаються в укриття.
- По закінченню сигналу «Повітряна тривога» студенти та викладачі вирушають до аудиторії згідно з поточним розкладом занять.

ДО УКРИТТЯ

ший курс університету зараховано 859 студентів за державним замовленням і 1246 – на контрактній основі. У досить складних і нестандартних умовах сьогодення в Національному медичному університеті здобуватимуть освіту понад 2100 першокурсників. Нова генерація першокурсників представляє всі 24 регіони України, в тому числі АР Крим, Донецьку і Луганські області.

Водночас, цьогорічна вступна кампанія ще триває. Відбувається набір студентів на заочну форму навчання за спеціальностями «Менеджмент у сфері охорони здоров'я», «Громадське здоров'я», «Фармація, промислова фармація», триває прийом іноземних студентів.

Варто також зазначити, що у цьому навчальному році НМУ імені О. О. Богомольця прийняв до своїх лав рекордно велику кількість аспірантів за різними формами навчання – більше 100 осіб. Найбільша кількість молодих науковців

обрала очну вечірню форму, за якою будуть навчатися 27 аспірантів за бюджетний кошт та 5 контрактників. Здобувачі обрали шість спеціальностей, серед яких, традиційно, найбільш затребуваною є 222 «Медицина», на другому місці за кількістю аспірантів цьогоріч 221 «Стоматологія», також молоді науковці опануватимуть освітньо-наукові програми зі спеціальностей 226 «Фармація», 225 «Медична психологія», 011 «Освітні, педагогічні науки» та 228 «Педіатрія».

Отже, попри те, що війна і Covid-19 значно ускладнили організацію навчання студентів, новий академічний рік в НМУ розпочався згідно з планом. Студенти навчатимуться у воєнний час і з певними якісними нововведеннями. Попереду в майбутніх медиків, які обрали місцем навчання наш університет, лекції, практичні заняття, екзамени – звичайне студентське життя за незвичайних умов сьогодення.

*Яніна Кулінська,
Олена Коваль*

Відкриття скульптурно-меморіальної композиції, присвяченої очільникам та видатним особистостям Інституту нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України

13 вересня 2022 р. в Інституті нейрохірургії відбулась визначна подія – відкриття скульптурно-меморіальної композиції, приуроченої очільникам і видатним особистостям інституту. У вступній промові директор Інституту академік НАМН України Євгеній Педаченко зазначив, що ця подія є продовженням величезного задуму вшанування діяльності колективу і співробітників інституту.

Так, у 2020 році інститут святкував 70-річний ювілей. На честь ювілею було проведено конференцію з міжнародною участю, видано книгу «Життя в нейрохірургії», випущено блок поштових марок, який на сьогодні став раритетом. Нацбанком випущено монету до 100-річчя академіка А. П. Ромоданова. Також створено окремий розділ на сайті інституту під назвою «in memorem», де представлено біографії і портрети співробітників, які пішли з життя, а та-

кож поінформовано про місця їхнього поховання.

Вченою радою інституту прийнято рішення про встановлення пам'ятної композиції очільникам і видатним особистостям інституту на території закладу. Створено комісію під головуванням видатного нейрохірурга, політичного і громадського діяча Миколи Поліщука. Комісія вирішувала, хто буде представлений на цій композиції – з тих, хто зробив найбільший внесок у спеціальність, створив свої наукові школи, розробив нові напрями в нейрохірургії.

Пам'ятна композиція є вивором мистецтва. Її виконано з двох видів матеріалів: граніту таського (місце видобування м. Умань) й італійського мармуру. Вага споруди понад 10 тон.

Скульптор – Володимир Собцов, знаний український скульптор. Портрети зроблено відомою художницею Дарією Крауз, їх нанесено на камінь методом лазерного гравіювання. Обробкою кам'яних елементів і зве-

денням споруди займався київський завод «Граніт». Від Інституту куратором проекту був кандидат медичних наук Андрій Павлов.

В Інституті педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України відкрито дитячу реанімацію світового рівня

6 вересня 2022 року в Інституті педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України відкрили оновлену дитячу реанімацію. З ініціативи й коштом фундації SmartImpact застаріле приміщення перетворилося на відділення світового рівня. Бюджет проекту становив близько 20 мільйонів гривень.

У реанімаційному відділенні інституту вдосконалили систему електропостачання, встановили новітню пожежну сигналізацію, мережу вентиляції, систему контролю доступу й багато іншого. Реанімація отримала понад 60 одиниць обладнання, зокрема сучасні реанімаційні модулі, комплексні системи моніторингу, монітори з модулями капнографії, реанімаційні ліжка, інфузійні та шприцеві помпи, електровідсмоктувачі.

Лікарі сподіваються, що завдяки новим умовам праці, технологічному оснащенню й збільшенню на 30% кількості

місць зникне черга на планові хірургічні втручання й зросте рівень виживання критичних пацієнтів. Крім цього, новонароджені значно менше перебуватимуть у реанімації, — досі це займало 3—3,5 тижня.

«З гордістю заявляю, що реанімаційне відділення в ПАГ — найкраще в Україні. Більше ви ніде такого не знайдете, і за це ми дякуємо фундації SmartImpact, що фінансувала та втілила проєкт», — коментує президент Національної академії

медичних наук України Віталій Цимбалюк.

До відновлення реанімації не мала вентиляції, потрібного

устаткування, достатньої кількості місць, а електрика у відділенні була в аварійному стані. Про стан приміщення розповідає професор Олексій Костянтинівич Слепов: «Ми мріяли про гідні умови для пацієнтів! Тепер ми збільшимо і кількість операцій, і їхню ефективність».

Усі реалізовані рішення — точний розрахунок команди досвідчених лікарів, технічних спеціалістів, керівництва Інституту й експертів з проєктування медичних закладів. Проєктом капітального відновлення займалося архітектурне бюро з Нідерландів EGM architecten, яке понад 45 років спеціалізується на об'єктах охорони здоров'я.

«Наша стратегія полягає в тому, щоб посилити «мозкові» центри медицини, давши надію сотням тисяч українських пацієнтів. Тепер лікарі, отримавши належні умови праці, сфокусовані на своїй справі: рятувати дітей, а не вирішувати побутові проблеми. У межах проєкту також реалізовано багато рішень, покликаних подбати про час і психологічний стан лікарів і медперсоналу, про комфорт і спокій пацієнтів. Лікарі в польових умовах здатні на багато, українські лікарі в комфортних умовах здатні майже на все», — коментує проєкт Ірина Темерко, директорка фундації надістворення SmartImpact.

Сьогодні Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені

академіка О. М. Лук'янової — це провідна науково-дослідна установа України в галузі охорони здоров'я матері та дитини, де в тому числі лікують новонароджених з патологіями внутрішніх органів, які мають високий ризик смерті й інвалідизації. Щорічно інститут приймає близько 5000 пацієнтів у стаціонар і 20 000 на консультації, проводить понад 1200 складних операцій для дітей з усієї України. Заклад

унікальний тим, що тут лікарі-практики працюють спільно з науковцями, тож ефективність діяльності значно зростає. Наприклад, при гастрошизисі, коли всі органи новонародженого перебувають зовні, завдяки впровадженню хірургії перших хвилин вдалося знизити летальність зі 100 до 0% — і це найкращий показник у світі.

За матеріалами сайту <http://amnu.gov.ua/>

Лист прем'єр-міністру України...

Закінчення, початок на 3-ій стор.

Разом з тим, вимушені констатувати, що Уряд систематично не виконує норми Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення». Видатки на охорону здоров'я не формують, як стратегічні й такі, що покликані забезпечувати національну безпеку, а визначають за залишковим принципом. Презентований Урядом проєкт Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» вкотре не забезпечив виконання норм законодавства України в частині обов'язкового фінансування Програми медичних гарантій на рівні не нижче 5% від ВВП України.

Наведене ускладнюється й тим, що в державі продовжується повномасштабна війна з агресором і сфера охорони здоров'я стоїть перед значно більшими та складнішими викликами ніж у минулі роки. Тож зменшення фінансування програми медичних гарантій з 2,9% до 2,74% від ВВП України на 2023 рік є недопустимою ситуацією. Саме сфера охорони здоров'я під час війни має бути пріоритетом державної політики, а здоров'я нації та її захисників є найважливішим чинником реалізації

європейських реформ і важливим показником національної безпеки.

За результатами проведеного Профспілкою аналізу, тарифи на затверджені пакети від Національної служби здоров'я України на медичні послуги у 2022 році досі не відповідають собівартості та загалом ринковій вартості медичних послуг. Що не дозволило окремим закладам охорони здоров'я забезпечити навіть базову заробітну плату медичним працівникам, визначену Постановою № 2, та запобігти відтоку кадрів. Що підтверджено, зокрема, і фактом впровадження додаткових пакетів фінансування від НСЗУ спрямованих на забезпечення збереження кадрового потенціалу для надання медичної допомоги, а фактично — способу дофінансування закладів охорони здоров'я.

На жаль, війна призвела до гуманітарної кризи й активного переміщення населення, у тому числі за кордон, що визначатиме демографічний розвиток і ситуацію на ринку праці впродовж багатьох років. Наявні кадрові втрати не виняток і для сфери охорони здоров'я. Тільки за офіційними даними ДЗ «Центр медичної статистики МОЗ України» лише за 2 роки з галузі звільнилось фізичних осіб: 10378 лікарів і 34779 осіб середнього медичного персоналу.

Ми переконані, що Уряд, зі своєї сторони, сьогодні повинен невідкладно

підтримати медичних працівників сфери охорони здоров'я, створити належні умови мотивації до праці та стабілізувати кадрову ситуацію в сфері охорони здоров'я шляхом продовження дії норм Постанови № 2 щодо встановлення базового рівня зарплати та її диференціації для медичних працівників державних і комунальних закладів охорони здоров'я на 2023 рік. Через продовження бонових дій і погіршення соціально-економічного становища працівників медичних закладів, просимо забезпечити базовий рівень оплати праці медиків не нижче встановленого Указом Президента від 18.06.2021 № 261/2021 «Про заходи щодо підвищення конкурентоспроможності закладів охорони здоров'я та забезпечення додаткових гарантій для медичних працівників», з урахуванням збільшення на прогнозний рівень інфляції на наступний рік.

Зважаючи на вищевикладене, просимо Вас, шановний Денисе Анатолійовичу, вжити невідкладні заходи реагування щодо забезпечення належного фінансування сфери охорони здоров'я і встановлення Урядом базового розміру зарплати для медичних працівників у 2023 році на рівні не нижче визначеного Постановою № 2.

За дорученням Президії Ради, з вірою в Перемогу України

Голова Ради
Сергій КУБАНСЬКИЙ

НАС БОГ НА СВІТ БЛАГОСЛОВИВ

Живу і думаю, чому
Спокійно людям не живеться?
То десь затіє хтось війну,
То у безвихідь раптом вткнеться.

А час біжить і може статись
Не вистачить, нажаль, його.
Всього в житті не передбачиш,
Тож варто жити на добро.

Шануймося на цьому світі,
Цінуймо гідність і життя,
Й собою маєм дорожити,
Й славити свого Творця.

Людина має для людини
Бути порадиником завжди,
Щоб на землі не сіять війни,
Щоб всім було з роси й води;

Щоб на землі нас не забули
Нащадки, що за нами йдуть
І дякували й говорили,
Що з гарних коренів ростуть.

І скажуть нам: «Спасибі, люди,
Що залишили живим світ,
В якому затишно усюди...»
Нас Бог на світ благословив

Федір Тишко,
02.10.2022 р.

Законопроект про самоврядування...

Закінчення, початок на 2-й стор.

професій в Україні» (реєстр. №2445-д від 03.07.2020), який 27 січня 2021 року вже було відхилено Верховною Радою України і знято з розгляду.

Проект пропонується прийняти, з метою створення умов для ефективного функціонування самоврядних медичних організацій, забезпечення можливості для виконання ними функцій самоврядних і саморегульованих організацій та збалансування інтересів суспільства, бізнесу й держави. Однак вказаний Проект має низку суттєвих недоліків і потребує ґрунтовного доопрацювання.

Перш за все, в Україні де-юре і де-факто вже існує явище медичного самоврядування, що здійснюється через фахові громадські об'єднання – медичні асоціації працівників різних спеціальностей.

По-друге, статтею 3 Проекту проголошено, що професійне самоврядування медичних і фармацевтичних працівників є незалежним від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їхніх посадових й службових осіб, що відразу ж спростовують норми інших статей Проекту, оскільки вони одночасно наділяють Кабінет Міністрів України окремими повноваженнями у царині самоврядування медичних і фармацевтичних професій, а саме: встановлення порядку видачі свідоцтва на здійснення діяльності з у сфері охорони здоров'я; проведення установчих загальних зборів; скликання та розпуску Палат професійного самоврядування тощо.

Статтею 4 Проекту закріплено, що організації професійного самоврядування (Палати) є неприбутковими юридичними особами, що не відповідає положенням частини 2 статті 91 Цивільного кодексу України. При цьому Проект не зараховує цих юридичних осіб до юридичних осіб публічного права. Вказане надає можливість дійти висновку, що Палати як організації професійного самоврядування створюють, як юридичні особи саме приватного права. Водночас, у Проекті чітко не визначено, у якій організаційно-правовій формі створюватимуть Палати, що має вирішальне значення для з'ясування їхнього юридичного статусу, враховуючи що чинне законодавство не містить організаційно-правової форми «Палата» взагалі.

Також у Проекті не визначено чіткої процедури створення і затвердження установчих документів організацій професійного самоврядування (Статутів) та вимоги до них. Таким чином, не передбачено процедуру об'єктивної і неупередженої регламентації діяльності організацій професійного самоврядування, їхніх функцій та повноважень тощо.

По-третє, частиною 3 статті 5 Проекту встановлюють монополічне право організацій професійного самоврядування медичних та фармацевтичних професій на допуск працівників до діяльності шляхом видачі (та позбавлення) свідоцтва про право на здійснення медичної та фармацевтичної діяльності в сфері охорони здоров'я. Вказуючи на

обов'язковість членства медичних та фармацевтичних працівників у організаціях професійного самоврядування – Палатах.

Обов'язкове членство медичних та фармацевтичних працівників в організаціях професійного самоврядування – це зобов'язання, що не відповідає положенням частини 4 статті 36 Конституції України. Вона імперативно встановлює, що ніхто не може бути примушений до вступу до будь-якого об'єднання громадян чи обмежений у правах за неналежність до громадських організацій.

Таким чином, пропонується новела порушує права медичних і фармацевтичних працівників, гарантовані Конституцією України. Крім того, взагалі позбавляє цих працівників права на працю, у разі відмови від входження до організації професійного самоврядування, – тобто працювати за фахом і здобутою кваліфікацією, що при отриманні кожного з рівнів вищої освіти вже була підтверджена відповідними акредитаційними та атестаційними комісіями. Також пропонується норма прямо порушує статтю 23 Загальної декларації прав людини, що проголошує: «Кожна людина має право на працю, на вільний вибір роботи, на справедливий і сприятливий умови праці та на захист від безробіття».

Важливо врахувати, пропонується Проектом новели є особливо загрозливим для функціонування сфери охорони здоров'я України під час війни чи будь-яких інших надзвичайних ситуацій, що може призвести до унеможливлення надання медичної допомоги громадянам.

Також, згідно з Проектом, медичні і фармацевтичні працівники, які входять до організації професійного самоврядування, зобов'язані сплачувати обов'язковий професійний збір, що використовується на виконання функцій органу професійного самоврядування (ст. 8 Проекту). Потребують уточнення та внесення до Проекту й конкретні положення щодо граничних розмірів і порядку сплати професійного збору.

Проектом передбачено і можливість залучення медичних працівників до роботи (для виконання окремих медичних послуг) не лише на підставі трудових, а й на підставі цивільно-правових договорів, а також контрактів.

Однак, відповідно до частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України, контракт є особливою формою трудового договору, в якому строк його дії, права, обов'язки й відповідальність сторін (в тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення і організації праці працівника, умови розірвання договору, в тому числі дострокового, можуть встановлюватися угодою сторін. Сферу застосування контракту визначають закони України.

Так, частиною дев'ятою статті 16 Основ законодавства України про охорону здоров'я можливість укладання контракту передбачено виключно щодо керівників державних та комунальних закладів охорони здоров'я, яких призначають на посаду уповноваженим виконавчим органом управління власника закладу охорони здоров'я на конкурсній основі шляхом укладання контракту.

Отже, укладання трудових договорів у формі контрактів з іншими категоріями медичних працівників законодавством не передбачено.

Виконання ж роботи фізичними особами зі здійснення медичної практики на підставі цивільно-правових договорів є таким, що прямо суперечить вимогам статті 15 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності», оскільки «медична практика» є одним з видів господарської діяльності, що підлягає обов'язковому ліцензуванню. При цьому, відповідно до норм Господарського кодексу України і Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з медичної практики, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 р. № 285, право на отримання ліцензії для здійснення медичної практики мають суб'єкти господарювання, до яких належать виключно юридичні особи й фізичні особи-підприємці, та не мають фізичні особи.

Слід зазначити, що рішенням Комітету з питань антикорупційної політики Верховної Ради України щодо експертного висновку з приводу аналогічних положень відхиленого законопроекту № 2445-д вже було висловлено застереження про наявність у таких «новелах» корупційних ризиків.

Крім того, пропонується створення Палат як юридичних осіб приватного права з наділенням їх функціями де-факто органів державної влади створює правову невизначеність. Про що неодноразово наголошувало у висновках Головного науково-експертного управління Верховної Ради України і Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України з Європейським Союзом при розгляді попереднього аналогічного проекту закону № 2445-д. На жаль, вказані норми знайшли своє повторне відображення у Проекті, а саме:

- визначення порядку допуску осіб, які пройшли медичну підготовку в навчальних закладах іноземних країн, до медичної діяльності в Україні (ч. 1 ст. 8 Проекту), вимог до обсягів щорічної участі медиків у програмах безперервного професійного розвитку (ч. 3 ст. 10 Проекту);

- затвердження вимог, стандартів і критеріїв «визнання до організаторів безперервного професійного розвитку» (ч. 4 ст. 10 Проекту);

- надання дозволу на право здійснення в Україні медичної діяльності, тимчасове зупинення, припинення цього дозволу (ст. 6 Проекту);

- обґрунтовують планування державного замовлення на підготовку фахівців у сфері охорони здоров'я (п. 6 ч. 1 ст. 12 Проекту) тощо.

Так, на шляху України до членства у Європейському Союзі (ЄС) і реалізації Угоди про асоціацію з ЄС законотвора й нормотвора діяльність органів державної влади України повинна, як ніколи, відповідати принципам ЄС. Одним з найголовніших з них є принцип правової визначеності.

Отже, і положення Проекту повинні відповідати принципу правової визначеності («legal certainty») (рішення Суду ЄС у справі C-208/90 Emott (1991),

ECR-I-4269). Відповідно до цього принципу закон, як нормативно-правовий акт, що регулює найбільш важливі суспільні відносини, повинен бути внутрішньо узгодженим, мати логічно побудовану структуру. Також принцип правової визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, їхньої передбачуваності і стабільності.

Організації професійного самоврядування не можна наділяти державно-владними повноваженнями. Незалежно від того чи державні органи, чи самоврядні організації будуть здійснювати вищезазначені функції, вони всі є підзвітними перед державними органами, наприклад, міністерством охорони здоров'я або департаментом юстиції, або парламентом. Однак Проектом зазначених норм щодо Палат як організацій професійного самоврядування, також не передбачено.

Крім того, у Проекті відсутня чітка процедура заснування Палат і формування органів професійного самоврядування. Зазначений механізм проведення установчих загальних зборів представників медичних професій є сумнівний, не забезпечує належного представництва всіх медичних і фармацевтичних працівників у цьому процесі, породжує корупційні ризики. Так, за даними Центру медичної статистики МОЗ України станом на 01.01.2022 в Україні лише у системі МОЗ працювало понад 405142 осіб. Тож і забезпечення такої кількості осіб у формуванні організацій професійного самоврядування видається неможливим, особливо під час війни.

Також концепція Проекту передбачає врегулювання питань щодо дисциплінарної відповідальності медичних і фармацевтичних працівників. У Проекті, зокрема, визначають загальні умови нового виду дисциплінарної відповідальності – «професійна», що не узгоджується з положеннями чинного законодавства. Пропонується новели визначають підстави для притягнення до дисциплінарної відповідальності, види дисциплінарних стягнень, строки їхнього застосування (статті 23–25 Проекту). Однак питання щодо дисциплінарної відповідальності працівників достатньо повно вкрито чинним законодавством про працю, у зв'язку з чим виникає сумнів у доцільності їхнього вирішення у цьому Проекті.

Зважаючи на викладене, вважаємо, що Проект потребує суттєвого доопрацювання з метою дотримання принципу верховенства права, гарантування прав і свобод людини й громадянина, закріплених в національному законодавстві, а також врахування найкращих практик держав-членів ЄС.

За дорученням Президії Ради
З повагою та вірою в Перемогу України

Голова Ради
Сергій КУБАНСЬКИЙ

Сергій Кубанський,
голова Ради Київської
міської профспілки
працівників охорони
здоров'я, експерт у сфері
медичного та трудового
права, адвокат

Оптимізація трудових відносин чи урізання трудових прав?

19 липня набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 01.07.2022 № 2352-IX (далі – Закон № 2352). Вказаний закон поширюється на всі підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, виду діяльності і галузевої належності та на фізичних осіб, що використовують найману працю, тож його дія поширюється і на працівників закладів охорони здоров'я. Отже, заклади охорони здоров'я також повинні безумовно дотримуватись його норм.

Які саме новели вніс новий документ в регулювання трудових відносин між працівниками й працедавцями? Детально розглянемо новації.

небезпечних і шкідливих виробничих факторів, які ще не усунуто, та можливі наслідки їхнього впливу на здоров'я, право на пільги і компенсації за роботу в таких умовах відповідно до законодавства й колективного договору – обов'язково під підпис.

Варто зазначити, що як роботодавцям, так і працівникам, незважаючи на розширені можливості, визначені новелами законодавства, варто виважено підходити саме до вибору способу інформування і не хтувати письмовою формою. Адже наведені умови, як правило, є істотними для трудового договору, а отже, у разі виникнення трудового спору між сторонами, саме письмова форма буде найрезультативнішою для його вирішення.

Новелою Закону № 2352 стало розширення підстав припинення трудового договору, зокрема загальні підстави, визначені у нормах статті 36 КЗпП України, були доповнені пунктами 8-1, 8-2, 8-3:

8-1) смерть роботодавця-фізичної особи або набрання законної сили рішенням суду про визнання такої фізичної особи безвісно відсутньою чи про оголошення її померлою;

Цією нормою створено юридичні підстави для припинення дії трудового договору у зв'язку зі смертю, визнанням безвісти відсутнім або оголошення померлим роботодавця-фізичної особи. Ця норма набула своєї актуальності для працівників медичної сфери, адже наразі, згідно з Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з медичної практики, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 р. № 285, право отримати ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики має і фізична особа-підприємець, яка не має спеціальної освіти та не відповідає єдиним кваліфікаційним вимогам. Проте, у такому випадку вона зобов'язана укомплектувати штат медичними і немедичними працівниками. Тож за останні роки значно зросла кількість суб'єктів господарювання в охороні здоров'я, організованих

саме фізичними особами-підприємцями, працівники яких через війну часто залишились у невизначеності щодо можливості припинення трудових договорів. Саме тому встановлено і особливий порядок звільнення у такому випадку – через центри зайнятості, до яких працівники можуть подати заяву про припинення трудового договору з цієї підстави.

Працівник, якому стало відомо про обставини смерті роботодавця-фізичної особи або набрання законної сили рішенням суду про визнання такої фізичної особи безвісно відсутньою чи про оголошення її померлою, повинен звернутися до будь-якого районного, міськрайонного, міського центру зайнятості з заявою про припинення трудового договору, у якій необхідно викласти відповідну інформацію та за наявності надати копії документів, що підтверджують смерть роботодавця – фізичної особи або набрання законної сили рішенням суду про визнання такої фізичної особи безвісно відсутньою чи про оголошення її померлою (наприклад, копія свідоцтва про смерть, копія рішення суду тощо).

Датою припинення трудового договору в такому разі вважають день подання працівником заяви. Цього ж дня центр зайнятості повідомляє про припинення трудового договору Пенсійний фонд України та Державну податкову службу України, які вносять відповідні дані до своїх електронних реєстрів.

8-2) смерть працівника, визнання його судом безвісно відсутнім або оголошення померлим;

Окремо такої підстави для припинення трудового договору у КЗпП України досі не існувало, хоча такі ситуації досить часто виникали і до війни, й працедавці були вимушені звертатись до загальних принципів трудового права та норм цивільного законодавства і виключати померлих з числа працівників підприємств. Отже, новелою законодавець фактично заповнив прогалину, яка існувала в законодавстві про працю вже довгі роки.

Законом № 2352 було змінено і порядок виплати грошової компенсації за невикористані дні відпусток у разі смерті працівника: таку компенсацію тепер виплачують членам сім'ї працівника, а у разі відсутності таких – входить до складу спадщини.

8-3) відсутність працівника на роботі та інформації про причини такої відсутності понад чотири місяці поспіль.

Цю підставу для припинення трудового договору не слід ототожнювати зі звільненням працівника через прогул, в порядку дисциплінарного провадження що передбачена нормами пункту 4 статті 40 КЗпП України і є підставою для розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Нова норма припинення дії трудового договору може бути застосована тільки за наявності одночасно двох обов'язкових умов:

1) фактичної відсутності працівника на робочому місці понад 4 місяці поспіль;

2) відсутності інформації у роботодавця про причини такої відсутності понад 4 місяці поспіль (при цьому не має значення поважність чи неповажність причин відсутності працівника).

З огляду на зазначене, передбачено, що у випадку невиконання одночасно двох вищенаведених умов припинення трудового договору відповідно до такої підстави не може бути здійснене. Наприклад, якщо працівник доведе, що протягом 4 місяців поінформував роботодавця про причини своєї відсутності.

При цьому, виходячи з необхідності виконання вимоги щодо відсутності працівника або інформації про нього 4 місяці поспіль, не можна вважати виконанням цієї умови наявність кількох подібних періодів, які в сумі дорівнюють або перевищують 4 місяці.

До речі, аналогічної позиції дотримується і Міністерство економіки України в офіційному Коментарі до Закону України від 01 серпня 2022 року № 2352-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин», розміщеному на веб-ресурсі відомства.

Також відбулось і розширення додаткових підстав для звільнення працівника з ініціативи роботодавця. Законом № 2352 доповнено частину першу статті 41 КЗпП України новою підставою, як «неможливості забезпечення працівника роботою, визначеною трудовим договором, у зв'язку зі знищенням (відсутністю) виробничих, організаційних та технічних умов, засобів виробництва або майна роботодавця внаслідок бойових дій». Однак розірвання трудового договору у випадку, передбаченому новою нормою,

може бути проведено лише у випадку неможливості переведення працівника за його згодою на іншу роботу.

Під час звільнення працівника з цієї підстави законодавцем було визначено спрощений порядок розірвання трудового договору, який передбачатиме, що роботодавець зобов'язаний не пізніше ніж за 10 календарних днів до запланованої дати звільнення здійснити персональне попередження працівників про звільнення, надати інформацію про це первинним профспілковим організаціям (у разі наявності), а у разі масового звільнення працівників повідомити державну службу зайнятості про заплановане звільнення працівників, а також протягом 5 календарних днів провести консультації з профспілками про заходи щодо запобігання звільненням чи зведенню їхньої кількості до мінімуму або пом'якшення несприятливих наслідків будь-яких звільнень.

Працівникам, звільненим з цієї підстави, працедавець зобов'язаний виплатити вихідну допомогу розміром не менше середнього місячного заробітку, згідно з вимогами статті 44 КЗпП України.

Варто зазначити, що працівник, з яким розірвано трудовий договір саме з цієї підстави, протягом одного року має право на повторне укладення трудового договору у разі, якщо роботодавець проводить прийняття на роботу працівників аналогічної кваліфікації.

Новелами Закону № 2352 змінено і сам порядок оформлення звільнення працівників.

З дня набрання чинності коментованого закону, роботодавець у день звільнення зобов'язаний, серед іншого, надавати працівникові письмове повідомлення про нараховані і виплачені йому суми при звільненні. У такому повідомленні повинно бути зазначено окремо кожен вид виплати: основна та додаткова заробітна плата, заохочувальні та компенсаційні виплати, інші виплати, на які працівник має право згідно з умовами трудового договору і чинного законодавства.

При цьому, у разі наявності спору щодо розміру нарахованих сум роботодавець у будь-якому разі повинен у день звільнення працівника виплатити йому суму, яку не оспорує, а з приводу виплати інших спірних сум працівник може звернутись до суду у 3-місячний строк з дня одержання ним письмового повідомлення про зазначені суми. І тут варто зазначити, що така новела погіршила становище працівника, адже до запровадження вказаного закону строк звернення працівника до

Оптимізація трудових відносин...

Закінчення, початок на 10-ій стор.

суду з позовом про стягнення належної йому заробітної плати не обмежували будь-яким строком.

Крім того, до набрання чинності Закону № 2352 працевлавець, в разі невилати з його вини належних звільненому працівникові сум у встановлені строки, повинен був виплатити працівникові його середній заробіток за весь час затримки по день фактичного розрахунку. Наразі ж – не більше як за шість місяців.

Найбільш резонансною зміною Закону № 2352 стало впровадження нової редакції статті 119 КЗпП України, якою скасовано гарантоване до того право мобілізованих працівників на збереження середнього заробітку на весь період звільнення від роботи у зв'язку з призовом та/або укладення контракту про військову службу. Наразі, роботодавець зобов'язаний зберігати за такими працівниками лише місце роботи (посаду).

Варто зазначити, що Законом № 2352 чи будь-яким іншим нормативним документом ніяким чином не обмежено роботодавця, зокрема, і неприбуткову організацію, якими є медичні заклади – комунальні некомерційні підприємства, прийняти рішення щодо добровільного нарахування й виплати середнього заробітку мобілізованим працівникам з відповідним оподаткуванням та відображенням в звітності. Оскільки, згідно зі статтею 9-1 КЗпП України підприємства, установи, організації в межах своїх повноважень у колективних договорах і за власні кошти можуть встановлювати додаткові відповідно до законодавства трудові і соціально-побутові пільги та гарантії для працівників.

Однак потрібно пам'ятати, що згідно з нормами пп. 133.4.2 статті 133 Податкового кодексу України доходи (прибутки) неприбуткової організації повинні використовувати лише для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) і напрямів діяльності, визначених її установчими документами

Тобто доходи, отримані медичним закладом – неприбутковою організацією від будь-якої діяльності, мають використовувати лише на реалізацію своєї статутної діяльності без розподілу таких доходів або їхньої частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування ЄСВ), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб.

Тож якщо виплата середнього заробітку мобілізованим працівникам передбачена статутом закладу охорони здоров'я – комунального некомерційного підприємства, наприклад як інші виплати, що входять до витрат на оплату праці, то добровільну її виплату вважатимуть витратами в межах статутної діяльності. Для приватних медичних закладів чи фізичних осіб, що здійснюють підприємницьку діяльність збереження таких виплат мобілізованим працівникам у добровільному порядку можуть здійснювати за рахунок прибутку за рішенням власника.

За законом № 2352 відбулись зміни і в попередженні працівників про зміну істотних умов праці під час воєнного стану.

Попередня редакція Закону «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX у статті 3 передбачала, що у період дії воєнного стану норми частини третьої статті 32 КЗпП України та інших законів щодо повідомлення працівника про зміну істотних умов праці не застосовують. Однак Законом № 2352 встановлено, що роботодавець повинен повідомляти працівників про зміну істотних умов праці, але не пізніше, як до запровадження таких умов. Зокрема, ці положення стосуються змін щодо умов оплати праці в бік погіршення, з приводу необхідності повідомлення, про які існувала невизначеність у зв'язку з тим, що попередня редакція норми, на відміну від нової, не містила посилання на ст. 103 КЗпП України, яка визначає для роботодавця обов'язок повідомлення про такі зміни за 2 місяці.

Звертаємо увагу, що наведені норми про зміну істотних умов праці діють лише у період воєнного стану. Також в воєнний період зазнали змін правила про встановлення тривалості праці та надання відпусток працівникам.

Так як і у попередній редакції Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX, роботодавцю надано право змінювати і режим роботи, оскільки законом збільшено граничні норми нормальної тривалості робочого тижня. У загальному ця норма не змінилась – до 60 годин на тиждень. Однак, для працівників, зайнятих на об'єктах критичної інфраструктури (в оборонній сфері, сфері забезпечення життєдіяльності населення тощо), яким відповідно до законодавства встановлюють скорочену тривалість робочого часу, тривалість робочого часу у період дії воєнного стану зменшилась – і тепер не може становити більше 40 годин на тиждень.

Крім того, праву працевлавеця збільшувати тривалість роботи

персоналу тепер і кореспондує обов'язок здійснювати оплату праці у розмірі, збільшеному пропорційно до збільшення норми праці.

Проте звертаємо увагу, що збільшення граничної норми не зобов'язує всі заклади охорони здоров'я збільшувати ці норми роботи для своїх працівників, адже законом не встановлено обов'язок, а лише надано право керівнику, який повинен виходити з реальних потреб для забезпечення сталої роботи закладу.

Також необхідно пам'ятати, що у медичних працівників, відповідно до норм наказу Міністерства охорони здоров'я України від 25.05.2006 № 319 «Про затвердження норм робочого часу для працівників закладів та установ охорони здоров'я» і постанови Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2001 № 163 «Про затвердження Переліку виробництв, цехів, професій і посад із шкідливими умовами праці, робота в яких дає право на скорочену тривалість робочого тижня», встановлено скорочену тривалість робочого часу. Отже, і гранична норма тривалості для медиків не може бути більшою за 40 годин на тиждень.

У питанні надання щорічних основних відпусток законодавчі обмеження дещо змінились з «імперативу» на «рекомендації». Саме Закон № 2352 вніс таке пом'якшення до норм статті 12 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX, яка наразі вже дозволяє в період дії воєнного стану надавати працівнику щорічну основну відпустку повної тривалості, хоча остаточне рішення щодо обмеження її тривалістю 24 календарні дні за поточний робочий рік все ж залишено за роботодавцем. У питаннях надання працівникам щорічних додаткових чи інших видів відпусток, законодавство не зазнало змін.

Також нормотворець чітко передбачив, що коли тривалість щорічної основної відпустки працівника становить більше 24 календарних днів, надання не використаних у період дії воєнного стану днів такої відпустки переносять на період після припинення або скасування воєнного стану.

При цьому варто пам'ятати, що дією залишилась норма, за якою роботодавець може відмовити працівнику у наданні будь-якого виду відпусток (крім відпустки у зв'язку з вагітністю і пологами й відпустки для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку), лише якщо такий працівник залучений до виконання робіт на об'єктах критичної інфраструктури.

Законом № 2352 внесено зміни і в частині оплати «відпускних». Встановлено, що заробітну плату працівникам за

весь час відпустки виплачують до початку відпустки, якщо інше не передбачено трудовим або колективним договором. На відміну від попередньої редакції, якою був визначений чіткий строк – не пізніше ніж за три дні до початку відпустки.

Таким чином, виплата відпускних за весь час відпустки у загальному випадку повинна бути здійснена роботодавцем не пізніше моменту початку відпустки. Моментом початку відпустки доцільно вважати нуль годин нуль хвилин першого календарного дня відпустки, зазначеного у рішенні про її надання.

При цьому трудовим або колективним договором може бути встановлено інші умови здійснення такої виплати. Закон прямо не визначає заборони можливості визначення у колективних чи трудових договорах термінів виплати, що припадають на період після початку відпустки.

Водночас, відповідно до статті 9 КЗпП України, умови договорів про працю, які погіршують становище працівників порівняно з законодавством України про працю, є недійсними.

Як правило, умови, в т. ч. договорів про працю, щодо відтермінування належних працівникові виплат на більш пізній момент вважають гіршими порівняно з умовами виплати їх у гарантований законодавством термін або раніше. З метою уникнення конфліктів і спорів роботодавцям або сторонам соціального діалогу недоцільно під час укладенні договорів вносити до них положення, що не відповідають нормам статті 115 КЗпП України.

Що ж стосується відпусток без збереження заробітної плати, то попередня норма за якою, на прохання працівника, відпустку без збереження заробітної плати під час воєнного стану можна надавати йому без обмеження її строку, хоч і на весь період воєнного стану, залишилась без змін. Проте, варто зауважити, що таку відпустку надають за спільної згоди сторін, як працівника, так і роботодавця.

Однак Закон № 2352 встановив і нову додаткову підставу для надання відпустки без збереження заробітної плати працівникам в обов'язковому порядку, незалежно від волі роботодавця. Мова йде про частину 4 статті 12 Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX. Нею встановлено, що у період дії воєнного стану роботодавець за заявою працівника, який виїхав за межі території України або набув статусу внутрішньо переміщеної особи, в обов'язковому порядку надає йому відпустку без збереження заробітної плати

ЗМІНИ ДО
ТРУДОВОГО
ЗАКОНОДАВСТВА НА
ПЕРІОД ВОЄННОГО
СТАНУ

тривалістю, визначеною у заяві, але не більше 90 календарних днів, без зарахування часу перебування у відпустці до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку, передбаченого пунктом 4 частини першої статті 9 Закону України «Про відпустки».

Законом № 2352 уточнено і процедуру оформлення припинення дії трудового договору, зокрема, встановлено що призупинення дії трудового договору – це тимчасове припинення роботодавцем забезпечення працівника роботою і тимчасове припинення працівником виконання роботи за укладеним трудовим договором у зв'язку зі збройною агресією проти України, що унеможливає для обох сторін трудових відносин виконувати обов'язки, передбачені трудовим договором.

Призупинення дії трудового договору не тягне за собою припинення трудових відносин.

При цьому призупинення дії трудового договору здійснюють за ініціативи однієї з його сторін на строк не більше ніж період дії воєнного стану та оформлюють наказом роботодавця, в якому зазначають інформацію про дані працівників, з якими призупиняють трудові договори, причини призупинення дії трудового договору та умови її відновлення, спосіб обміну інформацією, строк призупинення.

Серед іншого, роботодавець зобов'язаний повідомити працівника про необхідність стати до роботи за 10 календарних днів до відновлення дії трудового договору у разі прийняття ним рішення про скасування призупинення його дії до припинення або скасування воєнного стану.

Наказ роботодавця про призупинення дії трудового договору може бути оскаржено працівником до органів Державної служби України з питань праці без обмеження строку для такого оскарження, що має захистити працівників від необгрунтованого призупинення дії трудового договору, що мало місце навіть після 24 березня 2022 року, набранням чинності Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» від 15.03.2022 № 2136-IX.

За результатами розгляду скарги органи Державної служби України з питань праці можуть внести роботодавцеві припис про скасування відповідного наказу або про усунення порушення законодавства про працю іншим шляхом, що є

Закінчення на 20-ій стор.

Чи може роботодавець перенести проведення медоглядів працівників через війну?

Протягом воєнного стану медичні огляди працівників проводити необхідно.

До 1 грудня поточного року потрібно скласти і погодити Акт визначення категорії працівників, які підлягають попередньому (періодичним) медичному огляду на наступний рік, і упродовж місяця надати поіменні списки працівників, які підлягають періодичним медичним оглядам.

Відповідно до ч. 1 ст. 17 Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р. № 2694-ХІІ, ст. 169 Кодексу законів про працю України роботодавець зобов'язаний за свої кошти забезпечити фінансування і організувати проведення попереднього й періодичних медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року. За результатами періодичних медичних оглядів у разі потреби роботодавець повинен забезпечити проведення відповідних оздоровчих заходів. Медичні огляди проводяться відповідними закладами охорони здоров'я, працівники яких несуть відповідальність згідно із законодавством за відповідність медичного висновку фактичному стану здоров'я працівника. Порядок проведення медичних оглядів визначається центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

Роботодавець має право в установленому законом порядку притягнути працівника, який ухиляється від проходження обов'язкового медичного огляду,

до дисциплінарної відповідальності, а також зобов'язаний відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

Роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок позачерговий медичний огляд працівників:

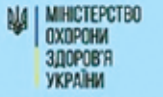
- за заявою працівника, якщо він вважає, що погіршення стану його здоров'я пов'язане з умовами праці;
- з власної ініціативи, якщо стан здоров'я працівника не дозволяє йому виконувати свої трудові обов'язки.

На час проходження медичного огляду за працівниками зберігають місце роботи і середній заробіток.

Нагадуємо, що процедуру проведення медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі та осіб віком до 21 року, визначено Порядком проведення медичних оглядів працівників певних категорій, який затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21.05.2007 р. № 246.

Інформуємо, що роботодавець несе адміністративну відповідальність за несвоєчасність проходження працівниками обов'язкових медоглядів

Обов'язкові профілактичні медогляди під час війни

Обов'язкові попередні (до прийняття на роботу) і періодичні медичні огляди повинні проходити працівники:

- Підприємств харчової промисловості, громадського харчування і торгівлі
- Лікувально-профілактичних, дошкільних і навчально-виховних закладів
- Водопровідних споруд, об'єктів комунально-побутового обслуговування
- Інших підприємств, установ, організацій, професійна чи інша діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може спричинити поширення інфекційних захворювань, виникнення харчових отруєнь
- Зайнятих на важких роботах і на роботах зі шкідливими або небезпечними умовами праці

Обов'язкові щорічні медичні огляди проходять також особи віком до 21 року.

і за шкідливі наслідки для здоров'я населення, спричинені допуском до роботи осіб, які не пройшли обов'язкових медоглядів, – штраф згідно з ч. 5 ст. 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення (від 20 до 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян).

Наголошуємо, що запровадження в Україні воєнного стану не спричинило

змін у нормативно-правових актах або інших розпорядчих документах, які дали б роботодавцеві можливість переносити строк проведення медичного огляду працівників чи допускати до роботи працівника, який не пройшов медогляду!

*За матеріалами сайту
Управління Держпраці
та МОЗ України*

В Україні ліквідують Фонд соціального страхування

Верховною Радою України 21 вересня 2022 року прийнято Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" та Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"», який було внесено (реєстр. № 3663) до Верховної Ради ще у червні 2020 року (народний депутат України Папієв М. М.).

Законопроект категорично не підтримали профспілки, об'єднання роботодавців і громадськість. Проект також не підтримували Мінсоцполітики (яке забезпечує формування і реалізацію державної політики у сфері загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування), і Пенсійний фонд. Мінюстом та іншими органами вносили суттєві зауваження, які свідчили про неможливість його прийняття.

Комітетом Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів було створено робочу групу для опрацювання пропозицій, внесених народними депутатами до цього законопроекту, яка засідала двічі. Учасники робочої групи висловились проти прийняття законопроекту.

Про необхідність відхилення законопроекту СПО об'єднань профспілок звертався до Голови Верховної Ради України, а також неодноразово до депутатських фракцій і груп у Верховній Раді України, Прем'єр-міністра України. Були відповідні

звернення від Національної тристоронньої соціально-економічної ради до Президента України, голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України.

На жаль, у вересні 2022 року позиція Мінсоцполітики та інших державних органів змінилась – вони виступили на підтримку законопроекту № 3663 і, як було зазначено вище, 21 вересня Верховною Радою закон прийнято у другому читанні і в цілому. Закон набирає чинності з 1 січня 2023 року.

Згідно з цим Законом:

- ліквідують Фонд соціального страхування України, а управління в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою

працевдатності та від нещасного випадку покладено на Пенсійний фонд України;

- Законом не передбачено комісії із соціального страхування на підприємствах і в організаціях, а рішення про призначення страхової виплати прийматиме страховальник або уповноважені ним особи;

- скасовують для застрахованих осіб оплату за рахунок коштів соціального страхування лікування у відділеннях санаторно-курортного закладу після перенесених захворювань і травм;

- погіршуються умови соціального захисту потерпілих внаслідок нещасного випадку на виробництві. Чинним законом чітко визначено право потерпілих за рахунок коштів соціального страхування на медичну і соціальну допомогу, у тому числі на додаткове харчування, придбання ліків, спеціальний медичний, постійний сторонній догляд, побутове обслуговування, протезування, реабілітацію у сфері охорони здоров'я, санаторно-курортне лікування, придбання спеціальних засобів пересування тощо, якщо потребу в них визначено висновками МСЕК.

При цьому Законом передбачено конкретні розміри виплат і здійснення відповідних заходів. Прийнятим Законом передбачено лише право потерпілих

на послуги відповідно до інших законодавчих актів. Наприклад, зазначено, що потерпілих забезпечать допоміжними засобами реабілітації, необхідними під час професійного навчання чи перекваліфікації, відповідно до законів України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» і «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні». Вони мають право на лікування і реабілітацію у сфері охорони здоров'я в закладах охорони здоров'я, що проводять відповідно до вимог законів України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» та «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я»; мають право на забезпечення протезуванням, ортезуванням, допоміжними засобами реабілітації, медичними виробами, що надаються відповідно до вимог законів України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» та «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні».

Проте незрозуміло, як це буде забезпечено і в якому обсязі? Адже як передбачається, реалізація прийнятого Закону зменшить видатки за рахунок коштів соціального страхування на 2-3 млрд грн у рік.

Прийнятим Законом вносять зміни і доповнення до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», зокрема, до статті 61 – стосовно розширення повноважень

правління Пенсійного фонду, до статей 65 і 68 – щодо наглядової ради Пенсійного фонду. Проте зазначені статті Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» на сьогодні не діють, а наберуть чинності лише після перетворення Пенсійного фонду у неприбуткову самоврядну організацію. А для цього має бути прийнято окремо закон (поки невідомо, коли це може бути і чи будуть загалом такі зміни).

Законом передбачено припинення діяльності Фонду соціального страхування України та управління виконавчої дирекції Фонду, реорганізувавши їх шляхом приєднання до Пенсійного фонду України з 1 січня 2023 року. Пенсійний фонд України і його територіальні органи є правонаступниками Фонду соціального страхування України, його виконавчої дирекції, управлінь виконавчої дирекції Фонду та їхніх відділень. Кабінету Міністрів України доручено у встановленому порядку вжити заходів, що впливають із цього Закону, і забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону; які повинні набрати чинності одночасно з набранням чинності цього Закону.

Звісно, детальний аналіз прийнятої редакції Закону буде проведено після його підписання і опублікування.

Пресцентр ФПУ

• Вітаємо • Вітаємо • Вітаємо •

З жовтня відзначив 60-річний ювілей директор ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова НАМН України», доктор медичних наук, професор, академік Національної академії медичних наук України, заслужений лікар України, лауреат Державної премії України, голова правління ВГО «Асоціація хірургів України» Олександр Юрійович УСЕНКО

Шановний Олександр Юрійовичу!

Київська міська профспілка працівників охорони здоров'я від всієї медичної спільноти столиці щиро вітає Вас з ювілейним днем народження. Бажаємо Вам міцного здоров'я, невичерпних сил і чудового настрою, родинного загишку та сімейного добробуту! Хай Ваша діяльність буде, як і раніше, плідною й результативною, приносить успіх, задоволення та вдячність. Хай кожен день Вашого життя буде сповнений успішними та добрими справами, гарними новинами, щасливими і радісними моментами.

Бажаємо, щоб Вас завжди супроводжував успіх,

зігрівало тепло людської вдячності, а будні і свята наповнювалися радістю, світлом та любов'ю рідних й близьких, повагою та шаную колег!

Уже багато років Ви оберігаєте найдорожчий скарб – здоров'я українців. Очолюваний Вами Національний інститут хірургії та трансплантології імені О. Шалімова – флагман вітчизняної медицини. Ви рятуєте життя і повертаєте хворим здоров'я, вселяєте надію й долаєте зневіру у момент безнадійності та безсилля, і маєте всі підстави пишатися своєю причетністю до високого служіння людям.

Інститут сьогодні – це сучасний високоспеціалізований багатопрофільний центр, що вже понад 50 років функціонує як провідна державна науково-дослідна установа з проблем хірургії і трансплантології. Нині його уславлений колектив нараховує 1055 співробітників, у тому числі лікарів і наукових співробітників – 245, з них вчений ступінь доктора наук мають 24, кандидата наук – 55. Вчене звання професора мають 10 спеціалістів, старшого наукового співробітника – 22; заслужених діячів науки і техніки – 8, заслужених лікарів України – 17.

Щороку в клініці Інституту виконують понад 7 тисяч складних реконструктивних і високотехнологічних хірургічних втручань, результати яких відповідають рівню кращих медичних центрів світу, а в поліклініці надають консультативно-діагностичну допомогу майже 25 тисячам громадян України. Крім того, спеціалісти інституту здійснюють близько 300 оперативних втручань в інших лікувальних установах України і на виїзді – за завданням відділу екстреної консультативної допомоги МОЗ України.

Саме в клініці Інституту, висококваліфікованими спеціалістами вперше в Україні було виконано:

- трансплантацію печінки від живого родинного донора (2001 р.),
- трансплантацію серця (2001 р.),
- трансплантацію кістки (2004 р.),
- одночасну трансплантацію підшлункової залози та нирки від живого родинного донора (виконана вперше серед країн СНД в 2005 р.),
- трансплантацію легень від двох живих родинних донорів (2016 р.).

Патоморфологічні дослідження - ефективність і вибір лікування!

Безперервне підвищення кваліфікації співробітників та опанування нових технологій і методів досліджень – ось, що є однією з багатьох переваг ДУ «Національний інститут хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова НАМН України». Крім того, можливість отримати високопрофесійну пораду і обмінятися досвідом – є важливими компонентами клінічної роботи в Інституті, і ця робота не припиняється ні на один день.

Сьогодні сучасне лікування, особливо новоутворень, захворювань крові або різнопланових хронічних хвороб неможливо уявити без патоморфологічних досліджень. Боротьба за здоров'я пацієнта ведеться і тут, в тиші лабораторій, в оточенні мікроскопів та іншого високотехнологічного обладнання, поруч зі спеціальними скельцями, розчинами й буферами.

Від лікаря-патоморфолога залежить правильно сформований діагноз, а відповідно, й оптимальне лікування,

здоров'я і довголіття пацієнта. Тому інститут приділяє значну увагу розвитку патоморфологічного відділення: оновлюють матеріально-технічну базу сучасним обладнанням і постійно підвищують кваліфікацію співробітників, опановують нові технології та методи досліджень. В оновленні матеріально-технічної бази активно беруть участь і благодійники, які розуміють важливість медичної галузі в забезпеченні сталого розвитку держави.

Сьогодні патоморфологічне відділення інституту забезпечує дослідження гістологічних матеріалів вищої категорії складності. Тут проводять імуногістохімічні дослідження, у тому числі дослідження мікростателітної нестабільності, PD-L1-статусу, виявлення мутації BRAF V600E, що є вкрай важливим для хворих онкологічного профілю. Також можливе проведення експертної консультації гістологічного матеріалу з інших лікувальних закладів, що дає змогу отримати додаткову висококваліфіковану думку спеціалістів.

Президент України підписав Закон України «Про систему громадського здоров'я»

Оновлена система має сформувати низку заходів, які допоможуть українцям значно підвищити якість і тривалість життя. Частина цих заходів орієнтована на зниження ризиків, що формують значний тягар захворюваності і смертності серед населення й стимулювання факторів, які, навпаки, сприяють зміцненню та збереженню здоров'я. Це дуже важливо для України, адже, за різними оцінками, найчастіше причиною смерті стають неінфекційні, інфекційні захворювання і травми.

Відтепер на законодавчому рівні вводять поняття «громадське здоров'я» – сфера знань і організована діяльність суб'єктів у системі громадського здоров'я щодо зміцнення здоров'я, запобігання хворобам та збільшення тривалості життя; визначають суб'єктів праввідносин у системі громадського здоров'я.

Закон визначає і розмежовує повноваження Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування в системі громадського здоров'я. Окрім того, визначає поняття компетентного органу у сфері громадського здоров'я; оперативні функції громадського здоров'я, тобто основні напрямки діяльності, які здійснюють в державі для забезпечення максимально високих показників здоров'я і благополуччя населення, а також найбільш повного дотримання принципу справедливості щодо здоров'я.

Закон України «Про систему громадського здоров'я» також визначає основні

засади здійснення оперативної функції моніторингу, готовності й реагування на небезпечні чинники та надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я, у тому числі положення щодо виконання Міжнародних медико-санітарних правил і своєчасності реагування з метою локалізації та ліквідації таких загроз; закладає основні засади кадрового, наукового і фінансового забезпечення системи громадського здоров'я.

Більше того, він регулює питання кадрового і наукового забезпечення системи громадського здоров'я. Підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації фахівців у сфері громадського здоров'я будуть здійснювати відповідними вищими навчальними й науковими закладами, закладами підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, а також через аспірантуру і докторантуру згідно з законодавством про освіту.

Так, обсяг коштів Державного бюджету України, призначених для фінансування державних програм громадського здоров'я і заходів боротьби з епідеміями, становитиме не менше 5% від суми усіх видатків на охорону здоров'я. Україна обрала євроінтеграційний вектор розвитку, але рух у цьому напрямку потребує об'єднаних зусиль усього суспільства. І тільки якщо кожен щодня дбатиме про себе і сумлінно виконуватиме свою частину зобов'язань, ми зможемо досягти визначеної мети.

9 серпня у День цілителя Пантелеймона 23 найкращих медиків України нагороджено «Орден Святого Пантелеймона»

Урочиста церемонія нагородження «Медичним Оскаром» щорічно проходить 9 серпня у День Святого великомученика і цілителя Пантелеймона. Цього року через повномасштабне вторгнення росії та з введенням в Україні воєнного стану у березні 2022 року було призупинено конкурсний відбір на присвоєння відзнак, який проводять у 9 номінаціях на присудження «Орден Святого Пантелеймона» й 3 номінаціях на присудження «Медаль Святого Пантелеймона».

Поважна рада відзнаки прийняла рішення про проведення конкурсного відбору на отримання у 2022 році ордена лише у номінації «За самовіддане служіння українському народу, мужність і стійкість у боротьбі за здоров'я українців, за свободу й незалежність України у війні з російським агресором». Також було визначено додаткові критерії конкурсу до номінантів і механізм їхнього відбору.

Відзнака є унікальною і, по суті, єдиною громадською нагородою, що має професійно-фахову спрямованість, її присуджують за гуманістичну й благородну діяльність у галузі охорони здоров'я. Відзнаку вручають особам, яким притаманні високий професіоналізм, духовно-моральні чесноти і які досягли значних особистих результатів у сфері охорони здоров'я, благодійній та громадській діяльності. Вона має тривалу історію, початок якої розпочався ще у 2009 році.

Сьогодні працівники медичних закладів кожний день продовжують робити щоденні подвиги з порятунку життів в умовах війни, жертвовно і самовіддано надавати медичну допомогу всім, хто її потребує. Саме тому, у 2022 році серед переможців є багато військових медиків або цивільних лікарів, які пішли на фронт. Щиро дякуємо всім медичним працівникам, які і в день і вночі рятують кожне життя – найбільшу цінність, що існує!

Голова Поважної ради відзнаки «Орден Святого Пантелеймона» Василь Князевич, відкриваючи церемонію нагородження, відзначив, що цей проєкт попри війну і всі випробування й надалі розвиватиметься. «Цей проєкт став значущим, він буде далі потужно розвиватись і впливати на майбутнє країни. Тут немає політики, тут є Україна і є наше майбутнє. Будемо номінувати нових героїв, нових орденосців. Сьогодні закінчилось засідання Поважної ради, де проголосували за тих, хто зараз тут. Багато зараз на фронті, і ми будемо просити Міністерство оборони України, щоб вони допомогли знайти цих героїв і нагородити», - зазначив В. Князевич.

Лауреатом відзнаки за професіоналізм та милосердя «Орден Святого Пантелеймона» у номінації: «За самовіддане служіння українському народу, мужність і стійкість у боротьбі за здоров'я українців, за свободу й незалежність України у війні з російським агресором» від міста Києва став Андрій Сергійович КОСТЮК, лікар-ортопед-травматолог травматологічного відділення КНП «КМКЛ 7», що брав участь у наданні медичної допомоги військовим і мирному населенню під час військових дій.

З перших днів повномасштабної війни Андрій Костюк організував логістику пацієнтів, операційні, побут медичного персоналу. У липні Андрій став лікарем-добровольцем на Сході України, разом з колегами надає допомогу пораненим і евакуює пацієнтів із зони бойових дій.

Нагадаємо, що саме кандидатура Андрія Костюка отримала впевнену перемогу у ході регіонального відбору у столиці, її підтримала Національна експертна комісія і Поважна рада відзнаки!

Цього року серед нагороджених відзнакою було багато військових медиків і тих медичних працівників й лікарів, які працюють саме для захисту Вітчизни. Зокрема, серед нагороджених:

- Максим Хомаківський – ординатор відділення анестезіології, реанімації та інтенсивної терапії однієї з військових частин. Здійснив 144 медичних супроводи поранених і тіл загиблих

Вітаємо • Вітаємо •

військовослужбовців з районів проведення активної фази антитерористичної операції у східних районах України. З 24 лютого пішов добровольцем у прифронтовий шпиталь. Проїшов Лисичанськ, Краматорськ й інші гарячі точки нашої країни.

- Андрій Верба – пройшов шлях від начальника медичної служби військової частини до директора Військово-медичного департаменту Міноборони. На хірургічних посадах з 1995 року, на керівних посадах – з 2000 року. Вміло поєднує керівничу роботу з медичною практикою. Передає свій багатий практичний досвід військовим лікарям-хірургам. За період з 2014 до 2022 року виконав тисячі оперативних втручань, з яких 70% складних.

- Ігор Гнетньов – в. о. директора Медичного центру реабілітації учасників бойових дій однієї з територіальних громад. Протягом періоду воєнного стану продовжує надавати допомогу пацієнтам, займається благодійністю, надає допомогу учасникам бойових дій і постраждалим; здійснює поїздки до військових із допомогою. За його ініціативи на підприємстві було зібрано кошти на потреби ЗСУ і на гуманітарні потреби.

- Олексій Яковленко – генеральний директор КНП «Міська лікарня № 3» Краматорської міської ради. Забезпечив стабільне функціонування лікарні в період війни: налагодив взаємодію з медичними військовими підрозділами ЗСУ, військовими шпиталями міст Лисичанськ, Дружківка, Бахмут. Встановив зв'язки з інститутом нейрохірургії ім. Ромоданова (м. Київ), завдяки чому нейрохірурги і анестезіологи інституту надають якісну професійну допомогу на базі КНП «Міська лікарня № 3» КМР.

- Андрій Погоріляк – завідувач опікового відділення комунального некомерційного підприємства «Закарпатська обласна клінічна лікарня імені Андрія Новака» Закарпатської обласної ради. Під його керівництвом проводять унікальні операції з реплантації та ревазуляризації кінцівок, органозберігальні операції. Від початку війни опікується лікуванням поранених військовослужбовців, особисто виконує складні реконструктивно-пластичні мікрохірургічні втручання.

- Анна Дуб – головний лікар КП «Пологівський центр первинної медико-санітарної допомоги» Пологівської міської ради. Президент благодійного фонду «Пологівський край». Після окупації Пологівської громади Центр надавав медичну, психологічну та будь-яку іншу допомогу всім нужденним. Зараз працює над організацією надання медичної допомоги населенню Пологівської громади на території міста Запоріжжя.

- Ростислав Петруняк – завідувач гінекологічного відділення КНП «Коломийська ЦРЛ». З початку активної фази війни і дотепер служить лікарем в Збройних Силах України. У складі евакуаційного відділення медичної роти бригади надає першу лікарську допомогу в червоній і жовтій зонах, пораненим військовим ЗСУ, а також цивільному населенню в Миколаївській області та евакуює їх для подальшого лікування у військовій шпиталі або в лікувальні установи міста Миколаїв.

- Тетяна Давиденко – в. о. директора КНП «Димерської центральної селищної лікарні» Димерської селищної ради. У період окупації і збройної агресії безперервно організовувала роботу лікарні та спеціалістів; надавала допомогу пораненим серед цивільного населення. Було організовано цілодобове надання медичної допомоги і проліковано 24 поранених серед цивільного населення і 86 соматично хворих в стаціонарі.

- Наталя Серьогіна – завідувач відділення променевої терапії, лікар-променевої терапії «Український центр томотерапії». У відділенні променевої терапії ТомоClinic під керівництвом Серьогіної вперше в Україні виконано процедуру тотального опромінення тіла (ТВІ) при онкогематологічних захворюваннях.

- Ольга Зачепа – полковник медслужби, начальник медчастини Військово-медичного клінічного центру Західного регіону у м. Львові. Допомогає пораненим внаслідок військової агресії рф. Сприяє у навчанні лікарів-інтернів, забезпеченні ВМКЦ ЗР необхідними дефіцитними ліками і допоміжними засобами для відновлення та реабілітації хворих.

- Вікторія Самойлова – лікар акушер-гінеколог, головний лікар КНП «Березнегуватська ЦРЛ», особисто прийняла більш ніж 500 пологів. З 2 березня у лікарні проліковано більше 3 тисяч військових і цивільних пацієнтів. Проведено близько 400 оперативних втручань разом з військовими хірургами.

- Микола Годенюк – старший ординатор відділення підсилення Військового медичного клінічного центру південного регіону (ВМКЦ ПР). 19 березня був призваний до лав ЗСУ на посаду старшого ординатора відділення підсилення. Нині проходить службу у зоні бойових дій.

- Василь Муцко – операційний брат операційного відділення Військового медичного клінічного центру. З початку повномасштабної війни надавав медичну допомогу цивільному населенню м. Маріуполь, понад 800 особам. У червні мобілізувався добровольцем до лав ЗСУ. Нині проходить службу в зоні бойових дій.

- Сергій Панасенко – доктор медичних наук, доцент, завідувач кафедри хірургії № 3 Полтавського державного медуніверситету. Автор новітньої хірургічної концепції «Реанімаційна хірургія», провів серію унікальних операцій, зокрема при травматичному розриві шлуночків серця. 24 лютого 2022 року як офіцер запасу був мобілізований до лав ЗСУ на посаду ординатора хірургічної клініки. Зараз - начальник передового хірургічного відділення.

- Яна Зінкевич – командир добровольчого медичного батальйону «Госпітальєри», народний депутат Верховної Ради України IX скликання. З початком повномасштабної війни з російським агресором організувала роботу понад 350 парамедиків і медичних працівників, які в складі більш ніж 50 екіпажів санітарним транспортом надають допомогу пораненим й травмованим, проводять евакуацію. За вісім років своєї діяльності медичний батальйон

Орден Святого Пантелеймона...

Закінчення, початок на 14-ій стор.

«Госпітальєри» надав допомогу більш ніж 5000 пораненим бійцям, провів навчання з тактичної медицини для тисяч бійців та сотень парамедиків.

• Сергій Бутенко – в. о. директора КНП СОР «Сумський обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф». З лютого 2022 року бригади Центру надавали екстрену медичну допомогу пораненим на передовій.

• Сергій Гаріян – заввідділення ортопедії і травматології Тернопільської університетської лікарні. З перших днів війни відділення приймає і надає допомогу пораненим бійцям ЗСУ, що отримали надскладні вогнепальні поранення в ході активних бойових дій. Досконало володіє технікою МІО (малоінвазивного остеосинтезу).

• Сусанна Алешко – завідувачка Дергачівським відділенням екстреної (невідкладної) медичної допомоги КНП Харківської обласної ради «Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф». З перших днів військової агресії налагодила безперебійну роботу відділення, організувала відносно безпечні маршрути перевезення пацієнтів і постраждалих.

• Наталія Зима-Закутня – лікар-генетик, директор комунального підприємства «Хмельницька міська дитяча лікарня». Під її керівництвом працює 650 працівників, всі долучилися до волонтерського руху: плели маскувальні сітки для військових, готували їжу, передавали медикаменти.

• Олег Журба – завідувач і лікар-хірург серцево-судинного відділення серцево-судинної хірургії комунального некомерційного підприємства «Черкаський обласний кардіологічний центр Черкаської обласної ради». Під його керівництвом в 2021 році уперше в історії Черкаської області було виконано три трансплантації серця. Від початку війни прооперував понад 400 хворих, з них 100 військовослужбовців і внутрішньо переміщених осіб. Забезпечив за допомогою колег і волонтерів передачу на передову засобів захисту та медикаментів. Налагодив міжнародну співпрацю з іншими кардіохірургічними центрами,

які передали велику кількість необхідних медичних матеріалів.

• Михайло Гнатюк – завідувач кардіоревмоонкогематологічного відділення ОКНП «Обласна дитяча клінічна лікарня». Під його керівництвом Чернівецька область стала центром-учасником ГЛЛ-студій кооперативної групи «Дитячі лейкемії та лімфоми України». З початком повномасштабного вторгнення продовжив надавати допомогу пацієнтам, як член правління БФ «Подаруй дитині життя» об'єднав небайдужих людей для участі у допомозі хворим дітям.

• Лілія Бузницька – заступник головного лікаря з організаційно-трансфузіологічної допомоги комунального закладу «Чернігівська обласна станція переливання крові» Чернігівської обласної ради. 24 лютого 2022 року, попри небезпеку, в найкоротші терміни налагодила безперебійну, цілодобову роботу «Чернігівського обласного центру крові». Зараз продовжує шукати можливість забезпечити обласний центр крові необхідною апаратурою (новою і заміною тієї, яка постраждала під час обстрілів), необхідним сучасним обладнанням і витратними матеріалами.

Коментуючи важливість такої відзнаки саме в час війни, Князевич

підкреслив, що це дуже позитивний моральний момент, емоційний, який всім дає заряд, адже війна триває не один тиждень, а сталість проведення нагородження найкращих медиків засвідчує, що Україна обов'язково переможе. Крім того, війна продемонструвала високий рівень підготовки української медицини до нинішніх викликів і важливість створення єдиного медичного простору.

Директор Національного інституту серцево-судинної хірургії ім. М. Амосова, академік Василь Лазоришинець наголосив: «Ми відзначаємо медиків не тільки в мирний час. А під час війни це надзвичайно важливо, тому що ми

бачимо своїх героїв, можемо зустрітись, поспілкуватись з ними, поділитись своїми проблемами. Бачити перед собою цих героїв – надзвичайно для нас важливо».

За матеріалами сайту Укрінформ

Шлях, визначений долею невтомної керівниці, науковиці і педагогині

До 100-річчя від дня народження Віри Дмитрівни Чеботарьової

Єдине, що від нас іще залежить,
Принаймні вік прожити як належить.

Ліна Костенко

Віра Дмитрівна Чеботарьова – українська лікарка-педіатриня, велика вчителька, докторка медичних наук, професорка, завідувачка кафедри пропедевтики дитячих хвороб, двічі декан педіатричного факультету Київського медичного інституту імені О. О. Богомольця (у 1966-1976 та 1984-1990 роках), відмінниця охорони здоров'я, заслужена працівниця народної освіти України.

За період своєї наукової діяльності зуміла прокласти нові шляхи в педіатрії, розкрити низку явищ в патології дитячого віку, що залишалися неясними для багатьох педіатрів її часу.

Наукові пошуки і досягнення В. Д. Чеботарьової стосуються актуальних проблем педіатрії – удосконалення методів діагностики і лікування гострих пневмоній, вивчення різних проблем дитячої кардіоревматології, а також питань дитячої нефрології. Суттєвий внесок зробила В. Д. Чеботарьова в удосконалення методів лікування пневмонії, у розуміння сутності патогенезу ревматизму і розробку раціональних методів його лікування та профілактики. Уперше у клініці і в експерименті було доведено важливу патогенетичну роль судинної проникності та порушення мікроциркуляції при ревматизмі, що дозволило удосконалити терапію захворювання. Професорка В. Д. Чеботарьова – авторка понад 150 наукових публікацій: трьох монографій і багатьох розділів підручників та посібників, п'яти методичних рекомендацій і трьох винаходів. З них 14 наукових публікацій видано закордоном.

Народилася Віра Дмитрівна Чеботарьова 23 вересня 1922 року в Святошинському районі міста Києва. Батько, Дмитро Тимофійович Чеботарьов (1892-1971), закінчив семінарію, працював до останніх днів життя на заводі «Червоний екскаватор». Мати, Наталія Іванівна Чеботарьова (Лукасюк) (1896-1979), рано осиротіла і її виховувала родина дядька, який під час революції емігрував за кордон, і зв'язок з ним втратили. Далі Наталію Іванівну виховували в сім'ї священника. Згодом майже все своє трудове життя мати працювала на кондитерській фабриці.

Батьки навчили Віру Дмитрівну любити працю і поважати простих і працелюбних людей. Спогади про своїх батьків, найвищою мірою порядних і чесних, Віра Дмитрівна дбайливо, з теплим почуттям зберігала у своєму серці.

Дитинство Віри Чеботарьової минуло у великому дворі в будинку, в якому мешкали 18 сімей. Жили однією дружною сім'єю, розділяючи радість і горе.

1940 року Віра Чеботарьова закінчила із золотою медаллю середню загальноосвітню школу № 140. Вона була дуже старанною і надзвичайно сумлінною ученицею, їй досить легко да-

вались навчальні предмети з точних наук, любила і досить добре знала математику, фізику, хімію. У школі Віра Дмитрівна завжди була в центрі громадського життя. Одним з її улюблених захоплень були заняття в шкільному драматичному гуртку. Після успішного закінчення середньої школи Віра Дмитрівна витримала конкурс і вступила до Ленінградського економічного інституту. Та стати економістом їй не судилося. Після успішного складання літньої сесії за перший курс, Віра Дмитрівна приїхала до батьків на канікули, а на третій день канікул розпочалась Друга світова війна.

Вже наприкінці вересня 1941 року, коли німецькі війська впритул наблизились до Києва, Віра Дмитрівна разом з матір'ю і братом, майже з останнім ешеломом, евакуювалися з міста до

села Зеновки Мачушанського району Сталінградської області. Працювали в колгоспі: мати – в польовій бригаді, брат – помічником конюха, а Віра Дмитрівна – обліковцем у тракторній бригаді. Однак надалі, коли німецькі війська наблизились до Сталінграда, сім'ю Віри Дмитрівни разом з іншими взимку 1942 року евакуювали до міста Сталінськ (нині Новокузнецьк) Кемеровської області. Вся сім'я працювала на заводі, де виробляли понтонні переправи, міни, снаряди тощо.

1943 року, після визволення Києва, Віра Дмитрівна разом з родиною повернулася з евакуації. Батько, який залишився обороняти місто в лавах ополченців, оскільки за віком він не підлягав призову до лав Радянської Армії, потрапив у полон, коли німецькі війська прорвали оборону і захопили місто Київ. Дмитра Тимофійовича було відправлено до Німеччини, і тільки після закінчення Другої світової війни, влітку 1946 року, він повернувся до рідного міста, де його вже чекала сім'я.

Відразу у важкі повоєнні роки Віра Дмитрівна продовжила навчання, вирішивши здобути професію лікаря, і не просто лікаря, а дитячого лікаря, адже саме ця професія є найбільш гуманною, найбільш шанованою.

1945 року Віра Дмитрівна вступила на перший курс педіатричного факультету Київського медичного інституту. Як і в школі, основні інтереси і помисли Віри Чеботарьової були сконцентровані на навчанні. Вона ретельно готувалася

Закінчення на 16-ій стор.

Шлях, визначений долею...

Закінчення, початок на 15-ій стор.

до занять, відвідувала факультативні лекції, удосконалювала свою клінічну підготовку під час літньої практики. Наприкінці 40-50-х років кафедри і клініки Київського медичного інституту очолювали першокласні вчені, кожний з яких був блискучим фахівцем у своїй галузі знань, усі вони вписали незабутні сторінки в історію вітчизняної медицини. Перші назавжди залишаються першими. При вивченні фундаментальних дисциплін лекції з анатомії читав видатний вчений, професор М. С. Спіров, з нормальної фізіології – академік АН УРСР Г. В. Фольборг, з фармакології – академік АМН СРСР О. І. Черкес. Клінічні дисципліни викладали такі прекрасні лікарі, вчені і педагоги, як академік АМН СРСР О. П. Кримов – завідувач кафедри факультетської хірургії, чл.-кор. АМН СРСР О. М. Хохол – завідувачка кафедри пропедевтики дитячих хвороб, професор Ф. Я. Примак – завідувач кафедри факультетської терапії, академік АН УРСР М. М. Губергріц – завідувач кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб. Можна вважати, що під впливом поглядів та ідей цих вчених Віра Дмитрівна сформувалась як лікар і вчений, а їхні лекції були для неї своєрідним еталоном.

Слід зазначити, що коло інтересів Віри Дмитрівни було надзвичайно широким. Вона долучилась до громадського життя інституту, активно працюючи в студентському профкомі.

Досить швидко збігли студентські роки, і у липні 1951 року Віра Дмитрівна успішно закінчила медичний інститут, отримавши диплом з відзнакою.

Проблема працевлаштування перед нею не стояла. Знаючи її прогресивні переконання, жадобу до нових знань, нових відкриттів, професорка Олена Миколаївна Хохол запросила Віру Чеботарьову продовжити навчання на кафедрі у клінічній ординатурі. Навчаючись у клінічній ординатурі у 1951-1954 роках, Віра Дмитрівна виконала під керівництвом член-кореспондентки АМН СРСР, професорки О. М. Хохол кандидатську дисертацію на тему «Перебіг пневмонії у дітей раннього віку за умови комплексного лікування», яку вона успішно захистила 1 грудня 1955 року. Після захисту кандидатської дисертації Віра Дмитрівна розпочала працювати над темою докторської дисертації. Свій вибір вона зупинила на проблемах дитячої кардіоревматології. Великий вплив на

вибір теми майбутнього дослідження, формування Віри Дмитрівни, як науковиці і дитячої кардіоревматологині, відіграло спілкування з професоркою, членкинею правління Київського наукового товариства педіатрів Любов'ю Яремівною Зельдич. Віра Дмитрівна говорила, що «якщо я розуміюся в дитячій кардіоревматології, то це від Зельдич».

1956 року в житті Віри Дмитрівни сталась досить значна подія. Вона зустріла Миколу Васильовича Бочарова і згодом стала його дружиною. 26 вересня 1957 року в сім'ї народився син Ігор, який згодом закінчив середню школу № 53, а після закінчення Київського медичного інституту ім. О. О. Богомольця обрав нелегкий фах лікаря-онколога, успішно захистивши кандидатську дисертацію, працював у відділенні пухлин опорно-рухового апарату Київського НДІ онкології.

Віра Дмитрівна продовжувала активно працювати над темою докторської дисертації, брала активну участь у громадському житті інституту.

1961 року Вища атестаційна комісія затвердила В. Д. Чеботарьову у вченному званні доцента, і вся її подальша понад 40-річна науково-педагогічна, лікувально-консультативна і громадська робота була пов'язана з кафедрою пропедевтичної педіатрії.

1962 року її педагогічний, науковий і клінічний внесок у розвиток охорони здоров'я та вітчизняної педіатрії було відзначено вичесно на той час нагородою України – Почесною грамотою Президії Верховної Ради. Віра Дмитрівна продовжувала активно працювати над виконанням теми докторської дисертації, успішно проводячи клінічні і експериментальні дослідження.

1965 року професор В. Д. Чеботарьова представила блискучу наукову роботу на IX Міжнародному конгресі педіатрів, що відбувався в Японії, щодо нових аспектів патогенезу ревматизму. Чеботарьову було обрано почесною членкинею Європейського товариства з вивчення мікроциркуляції. У січні 1966 року її було призначено деканом педіатричного факультету. 1967 року Віра Дмитрівна успішно захистила докторську дисертацію на тему «Питання патогенезу, лікування і профілактики ревматизму у дітей». На виконання докторської дисертації Віра Дмитрівна витратила багато сил, праці, завзяття, але, мабуть, саме це давало їй радість. 29 березня 1968 року Вища атестаційна комісія затвердила рішення спеціалізованої ради і присвоїла В. Д. Чеботарьовій вчений ступінь докторки медичних наук. Незабаром рішенням Вищої атестаційної комісії В. Д. Чеботарьовій було присвоєно вчене звання професорки кафедри пропедевтики дитячих хвороб, і вже у листопаді 1969 року її обрали завідувачкою кафедри пропедевтики дитячих хвороб. У житті Віри Дмитрівни розпочався новий етап. Завдяки організаційним здібностям вона швидко вирізняла серед практичних лікарів найбільш ділових, перспективних і запрошувала їх у клінічну ординатуру. Вона любила студентську молодь, знаходила здібних і талановитих та формувала з них кістяк колективу кафедри. Наприкінці червня 1976 року Віра Дмитрівна просить керівництво інституту, за сімейними обставинами, звільнити її від виконання обов'язків декана педіатричного і факультету. Громадської роботи вона не залишає, очолює різноманітні комісії. Багато років професорка В. Д. Чебо-

тарьова була головою циклової методичної комісії педіатричних дисциплін, заступницею голови спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій, членкинею правління Республіканського товариства дитячих лікарів, членкинею редакційної колегії журналу «Педіатрія, акушерство та гінекологія». 1984 року Віру Дмитрівну знову призначено деканом педіатричного факультету. На цій посаді Віра Дмитрівна працювала до квітня 1990 року.

Упродовж 16 років (1966-1976, 1984-1990 рр.) В. Д. Чеботарьова як декан педіатричного факультету багато сил та енергії вклала у розвиток факультету, а також у підготовку цілого покоління висококваліфікованих лікарів-педіатрів. Її принциповість, висока вимогливість, доброзичливість, загострене відчуття справедливості здобули їй величезний авторитет серед студентів і колег.

Слід особливо підкреслити, що Віра Дмитрівна була не тільки мудрим, але й мужнім деканом. Підтвердженням цьому є її рішення у зв'язку з трагедією на Чорнобильській АЕС у квітні 1986 року звільнити від занять і дозволити вийти з Києва всім студентам, що мали маленьких дітей, а також вагітним. Вона зробила це під свою особисту відповідальність до того, як з'явилось розпорядження уряду про порятунок дітей від радіації.

3 травня 1990 року, за власним бажанням, Віра Дмитрівна почала працювати на посаді професорки кафедри, а завідувачем рекомендувала обрати свого учня доцента В. Г. Майданника. На посаді професорки вона залишалася до останніх днів життя.

Багато лиха і труднощів випало на долю Віри Дмитрівни в дитинстві та юності, але з них вона вийшла зміцненою, сміливо дивлячись у майбутнє, а найголовніше, що не розгубила своїх головних цінностей – чесності, чи-

стоти, відповідальності за доручену справу, серцевої щедрості, мудрості, вимогливості до себе і людей, любові до життя. Віра Дмитрівна говорила: «Я прожила життя і пройшла шлях, визначений мені долею...»

Важко переоцінити внесок професорки Чеботарьової Віри Дмитрівни у розвиток педіатрії. Світла пам'ять про талановитого Лікаря і великого Вчителя, яка все своє життя віддала дітям та студентам, назавжди збережеться в серцях викладачів-однодумців, вдячних учнів! Залишаються справи, книги, любов, пам'ять про щасливу людину – поза віком!

З нагоди ювілею, з метою вшанування і збереження пам'яті про відому українську лікарку-педіатриню Віру Дмитрівну Чеботарьову, яка зробила значний внесок в удосконалення методів лікування та для організації педіатричної освіти в Україні, у виставковій залі ННМБ України, славнозвісного Терещенківського палацу, експонується книжкова виставка її наукових робіт. Серед них – підручники, методичні рекомендації, автореферати, авторські свідчення до винаходів і матеріали, у яких висвітлено життєвий шлях, педагогічну, наукову, лікарську та громадську діяльність Віри Дмитрівни. Роботи досвідченої української лікарки, що вписані в історію педіатрії, займають чільне місце у фондах ННМБ України.

Завідувачка відділу соціокультурної діяльності ННМБ України Людмила КОЛОМІЄЦЬ

СЛУЖИТИ ВІТЧИЗНІ

Любити рідну нам державу
Уміють наші люди
І працювати їй на славу,
І захищати всюди.

Така, на щастя, в нас держава,
Такі ми українці:
Живемо ми не ради слави –
Ми служимо Вітчизні.

У нас походження таке,
З глибокого коріння.
Хоча й життя в нас нелегке,
Та гарне в нас насіння.

Родючу землю маємо
Й народ наш працюючий,
І врожаї збираємо,
Що сорт мають найвищий.

Шкода! На жаль, – у нас війна
Принесена рашистами.
В них розуму, на жаль, чортма,
Бо ж хочуть бути вбитими.

А українці, слава Богу,
Люблять життя й людей.
Верстають з піснями дорогою
Від праотців ген-ген...

Шанують дочок і синів,
Збагачують життя.
І для наступних поколінь
Будують майбуття.

А враг нам жити не дає,
Прийшов до нас з війною.
Усе, що створено – псує
З жорстокістю сліпою.

Але народ наш народив
Поетів і бійців
І шлях у світ собі відкрив
До друзів і братів.

Світ не дозволить паліям
Бешкетувати й досі:
Затям, загарбнику, затям:
Весь світ на нашій боці.

Федір Тишко, 04.07.2022 р.

АКАДЕМІК НАН УКРАЇНИ ФЕОФІЛ ГАВРИЛОВИЧ ЯНОВСЬКИЙ – ЛІКАР, ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ

«Святячи іншим - згораю»

Ван Тільпом - голландський лікар XVII

Феофіл Гаврилович Яновський – український терапевт, вчений, педагог, основоположник клінічної фтизіатрії, засновник української терапевтичної школи, організатор санаторно-курортного лікування в Україні і служби скорой медичної допомоги у Києві, громадський діяч – народився 12 (24) червня 1860 р. у селі Миньківці Подільської губернії в багатодітній сім'ї службовця управління державного майна Російської імперії. У сім'ї було шестеро дітей. Батько Гаврило Іванович належав до старовинного дворянського роду Гоголей-Яновських, маючи своє давнє походження від гетьмана Правобережної України Остапа Гоголя. Він був поважною, високоосвіченою людиною, закінчив Головний педагогічний інститут у Санкт-Петербурзі.

Після переїзду сім'ї Яновських у 1879 р. у місто Вінницю, на нове місце служби батька, Феофіла відправили до Києва, для навчання у 4-класній Києво-Подільській прогімназії. Після закінчення 3-тньої Київської гімназії він вступив на медичний факультет Київського Імператорського університету святого Володимира. Після успішного закінчення університету у 1884 р. Ф. Яновського залишили штатним лікарем-ординатором госпітальної терапевтичної клініки, де він проявив себе різностороннім і творчим лікарем. З перших кроків своєї наукової діяльності він захопився бактеріологією. Враховуючи його впевнений науковий підхід до медицини, у 1886 р. його направлено медичним факультетом університету за кордон для ознайомлення з новим тоді направленням в медицині – бактеріологією – в інститути Роберта Коха і Луї Пастера. Феофіл Яновський з великим задоволенням працював у клініках Рудольфа Вірхова, Е. Лейдена, К. Герхарда у Берліні освоюючи новітні тоді методики діагностики та лікування. Першою його науковою роботою стала «Бактеріологічне

дослідження Дніпровської води». У подальшому він неодноразово перебував за кордоном, де проходив стажування і навчався у провідних клініцистів і бактеріологів Європи.

Після повернення до Києва у 1884 р. він заснував в Олександрівській лікарні другу в Україні, після Одеси, бактеріологічну станцію.

Феофіл Гаврилович Яновський у 1889 р. з успіхом захистив докторську дисертацію «До біології тифозних бацил». Він швидко сприймає нові підходи у медицині, захоплюється ідеєю фізіолого-експериментального напрямку, працює у фізіологічній лабораторії професора С. І. Чир'єва. У грудні 1899 р. Феофіла Гавриловича обирають завідувачем жіночим терапевтичним та інфекційним відділенням Олександрівської лікарні. У цей час в ній вже працював відомий клініцист і вчений В. П. Образцов, засновник Київської терапевтичної школи. Київська терапевтична школа, писав М. Д. Стражеско, зародилася в Олександрівській лікарні, де В. П. Образцов і Ф. Г. Яновський завідували терапевтичними відділеннями. Ця школа сприяла переходу клінічної медицини від анатомо-клінічного мислення до клініко-фізіологічного, початки якого було закладено школою С. П. Боткіна.

Ф. Г. Яновський і його учні працювали над науковими дослідженнями інфекційних захворювань, пульмонології, фтизіатрії, нефрології. У 1890 р. Ф. Г. Яновського було направлено до Берліна для вивчення лікувального впливу на людину туберкуліну, у 1901 р. вчений видав брошуру «Про сухоти». Він вивчав нові мето-

ди боротьби з туберкульозом і вперше в Україні використав у лікувальній практиці туберкулін. Після відвідування клініки Роберта Коха вчений починає широко застосовувати туберкулінотерапію. У 1892 р. Ф. Яновський видає роботу «Про значення бактеріології в діагностиці терапії внутрішніх хвороб», а в 1912 р. «До перкусії легеневи́х верхівок при бугорчатці».

Разом з В. К. Високовичем Ф. Г. Яновський публікує працю «До симптоматології патогенезу сиркової пневмонії», а в подальших працях доводить роль туберкульозної палички у виникненні казеозної пневмонії, крім того, робить великий внесок у розв'язання проблем нефрології.

Авторитет Феофіла Гавриловича Яновського в науковому світі був незаперечним, а його популярність у народі була надзвичайною. У медичному світі його вважали «лікарською совістю», що було найвищим визнанням його моральних заслуг, у народі ж його називали «святим лікарем» – за його милосердя і співчуття хворим, за безкорисність у наданні допомоги хворим людям. Для українських терапевтів ім'я академіка Яновського є значущим, воно викликає велику пошану. Бути його учнем було почесно. Усім відомо, що популярність лікаря завойовується роками повсякденної важкої праці в напруженій і виснажливій боротьбі з людськими хворобами й смертю. Лікар підпорядковує свої інтереси потребам хворого, а нерідко йде на самопожертву в ім'я здоров'я хворої людини. Ф. Яновський вирізнявся рідкісною добротою і чуйністю. У його зовнішності і поведінці поєдналися всі кращі риси лікарів земської медицини. Він був дуже популярним терапевтом. З величезною увагою Феофіл Гаврилович ставився до хворих, і вони відповідали йому тим самим. За медичною допомогою до професора Яновського, могла звернутися будь-яка людина з простонароддя не тільки з Києва. грошей за візити він, звісно, ніколи не брав. А люди, знаючи, скільки є хворих, не зразу йшли до нього, адже всіх страждених він прийняти не міг, звертали до нього лише в крайньому випадку. Яновський це добре знав і цінував. Здебільшого його численними пацієнтами були мешканці бідних робітничих околиць Києва. Професор записував адреси хворих у свій записник і обіцяв відвідати їх найближчим часом. Слова свого

він ніколи не порушував. Усі добре знали, що Феофіл Гаврилович взагалі не брав грошей з хворих, а тим паче з бідних. Ба більше, буваючи у таких хворих, він залишав їм гроші на ліки, але робив це дуже делікатно.

У липні 1928 р. Феофіл Гаврилович застудився і захворів, а 8 липня перестало битися його серце, він помер від пневмонії. У день поховання Феофіла Гавриловича Яновського Київ став днем всенародної жалоби. Вулиці, що межували з будинком Яновського, Ярославів Вал, були щільно заповнені страждущим за ним народом. Трамваї, що йшли по центральній частині міста, було призупинено, заводи виражали шану протяжними гудками, а за труною йшло багато людей. Не залишилося бай-дужим до поховання Яновського і духовенство: представники усіх релігійних конфесій у Києві ушанували його відповідними релігійними почестями. Навіть київські злодії певним чином відреагували на поховання Яновського. Як і всі кияни, вони багато чули про нього і знали, де живе цей добрий і безвідмовний лікар. Того дня, коли місто прощалося з Яновським, вони зрізали на газонах Києва всі

туберкульозу Київському НДІ фтизіатрії присвоєно його ім'я, нині Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського.

Він написав більше 60 наукових робіт. Був редактором 1-го видання «Великої медичної енциклопедії». Феофіл Гаврилович запропонував багато нововведень у медичну практику лікування хворих, у тому числі спосіб перкусії Яновського і багато інші.

Як завідувач кафедру терапії Київського медичного інституту, він мав у студентів величезний авторитет. Вони його любили і високо цінували, як лікаря, вченого, гуманіста, і тому, спілкуючись з ним, особливо на лекціях, дослухалися до кожного його слова. Про що б Яновський не говорив, він неодмінно повертався до своєї улюбленої тези – «Ближче до хворого!» Він вкладав у ці слова глибокий медичний і психологічний сенс.

Академік Ф. Г. Яновський з учнями на кафедрі внутрішньої медицини (1926 р.)

квіти і покрили ними весь шлях поховальної процесії від його будинку до Лук'янівського кладовища. Ось так прощався Київ зі своїм чудовим лікарем. Все життя він намагався бути ближче до хворого в найширшому розумінні цього слова: і як лікар, і як людина, оскільки добре розумів, що ніхто і ніщо не замінить хворому особистості лікаря. Хотілося б, щоб і нинішні лікарі згадували про це.

Яновський став одним з засновників фтизіатрії як окремої дисципліни клінічної медицини. Він був редактором першого посібника з фтизіатрії. З його ім'ям пов'язане проведення широких протитуберкульозних заходів в Україні. За його активної участі було відкрито фтизіатричні диспансери і санаторії для туберкульозних та легеневи́х хворих. За його заслуги у вивченні

Пам'ять про видатного вченого Феофіла Гавриловича Яновського з любов'ю відтворив у своїх роботах мій товариш, член-кореспондент академії мистецтв, народний художник України, скульптор Олександр Скобліков. Він створив чудовий пам'ятник установлений біля Національного інституту фтизіатрії та пульмонології ім. Ф. Г. Яновського. У 1993 р. Національною академією наук України засновано премію імені Ф. Г. Яновського, яку присуджує відділом біохімії, фізіології та молекулярної біології НАН України за наукові праці в ділянці терапії, клінічної бактеріології і імунології.

Пам'ять про вченого жива – «Ближче до лікаря!»

член НСЖ України,
заслужений раціоналізатор
України
Віктор Гайдук

Рецепти, витисані Ф. Г. Яновським

ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ Я ПОНАД УСЕ!

Шановний Сергію Анатолійовичу, пишу Вам листа з великою надією, що він буде опублікований. Назбиралися подяки та вітання, народилися нові вірші...

Насамперед від імені читачів газети «Медик столиці» висловлюю ширю вдячність персонально Вам та Вашому дружному колективу співробітників за невтомне служіння Україні в надзвичайно скрутний воєнний час! Велика шана редакції за безперебійну роботу, адже слово – потужна зброя в боротьбі за перемогу!

По-друге, вітаю з 22-ою річницею від дня виходу «Інформаційного вісника Київської міської профспілки працівників охорони здоров'я!» Бажаю нових вагомих здобутків у Вашій вкрай важливій благородній справі!

Тепер про найголовніше: від імені всіх співвітчизників красно дякую медикам столиці та всієї України за їхній надвагомий внесок у визволення нашої Батьківщини від навали рашистів!

Лист супроводжує добірку 10 моїх віршів, присвячених Україні. Звертаюся з проханням опублікувати відразу всі десять, оскільки це поезії нової трагічної доби – доби, коли Україна, героїчно відстоюючи свою незалежність та свободу, виступає форпостом миру на світовій арені. Саме добірка всіх надісланих поезій надаватиме читачам більш глибокої уяви стосовно того, з якими почуттями живе зараз кожен українець, щомиті виборюючи право на своє існування. Крім того, відкрию одну таємницю, що 2022-й рік є для мене ювілейний, і ювілей значущий, але поки що не буду називати, яка саме річниця від дня народження. Безперечний

факт: кожна творча людина прагне, щоб її здобутки були оприлюднені.

До свого ювілею планувала випустити три збірки віршів, дві з яких були б нетрадиційними (зараз не буду вдаватися в деталі). Підготовка йшла повним ходом. Проте повномасштабне вторгнення путінської росії на наші суверенні священні українські землі перекреслило всі мої особисті плани, як і кожного українця.

У цьому листі також висловлюю свою громадянську позицію. Наголошую: зараз Україна переживає вкрай важкі часи. Думаю, що найтяжчі в своїй більш ніж тисячолітній історії, і потребує самовідданого служіння від кожного українця. Триває рішуча запекла боротьба за виживання української нації. Понад двісті дів героїчного протистояння... Хоча ми всі дуже виснажені довготривалою вбивчою війною, проте нескорені. Зараз українці об'єднані одною спільною метою: якнайшвидше звільнити нашу державу від озвірілих окупантів. З усіх сил ми мужньо та самовіддано боремося із жорстоким, підступним, звироднілим, здичавілим, розлютованим ворогом. Хто як може... Хто на що здатний... У кожного власна зброя, свій «кулемет» для бою. Кожен зводить свої мури від ворога, відтісняючи його до пекла.

Прекрасна незламна рідна Україно, – натхненнице в усі віки, – в цей невимовно складний для тебе час ти ще більше потребуєш любові та відданості від своїх громадян! І кожен українець докладає чималих власних зусиль, щоб наблизити невідворотну тріумфальну омріяну Велику Перемогу. Всі разом ми торуємо шлях до переможного миру.

Сподіваюся, що вірші торкнуться сердець читачів і додадуть наснаги для досягнення нашої найголовнішої спільної мети –

побороти путінську росію. Мобілізуймо для Перемоги всі наші духовні та фізичні сили!

Слава Україні! Героям слава! Слава ЗСУ! Борімося! Переможемо!!!

З повагою

Тетяна Комлік
18.09.2022 р.

КОЖЕН ВІРИТЬ В ПРЕКРАСНЕ ТВОЄ МАЙБУТТЯ!

Україно, в такій небезпеці ніколи, Як сьогодні, ні разу ти ще не була. Історичні спливають усі видноколи... Почуття враз торкнулися серця й чола.

Стільки лиха зазнала

в минулих століттях...

Та сьогоднішнє враз перевершило все. Так, історія людства не знала жажіття, Яке злодій кремлівський тобі принесе.

Захлинаєшся болем, і кров'ю, і сумом, Але мужньо та стійко тримаєш удар. І міста українські – Чернігів і Суми, Захищає сталевий новий Байрактар.

Захищають тебе українські солдати, І кидаючись в бій, не шкодують життя.

Україно моя, наша гордість і Мати, Кожен вірить

в прекрасне твоє майбуття!

24.07. 2022 р.

ХАЙ МУРИ ВІД ВОРОГА КОЖЕН ЗВЕДЕ!

Згорьовані люди, згорьований край... Ріка молитов потекла до Творця... Вся рідна земля і увесь небокрай Квітують в палких українських серцях!

Вітчизна палає... Безмежність і мить... І стогне, і плаче... Боронить себе... Наш ворог лютує... ВКРАЇНА СТОЇТЬ! Хай мури від ворога кожен зведе!

«...Я – нація вільних щасливих людей, Віками боролась за правду свою... І ми не поступимось наших ідей!» Бо Я, УКРАЇНА, на цьому стою!

Ти – світоч Європи і світу всього, Моя УКРАЇНА! Єдина, свята! Натхненниця вічна ще й серця мого... Чекають на нас Перемоги свята!

21.07. 2022 р.

КРАЇНА МОЯ НАПРОЧУД МАЛЬОВНИЧА

Країна моя напрочуд мальовнича: Високі Карпати, глибинні моря... Поля колоскові й веселка їй личать, А також вечірня у небі зоря...

І сонце, яке зігріває країну, Закохане щиро в славетний цей край – Заслухалось пісню її солов'їну Та не поспішає покинути рай.

Несе свої води Дніпро до столиці – Він духу народу живильна краса. Розкрили обійми джерельні криниці, Виблискує щастям шовкова роса.

У лузі калина стрічає привітно, Виклаує дзьобом лелека в гнізді, До річечки тягнуться вербоньки віти, І селезні дружно плывуть по воді.

Картини природи всотала в дитинстві. І як не пишатися краєм таким?! Ще й травами пахне землі материнство... Квітує Вкраїна у серці моїм!

Тож землю святу на поталу нізащо Вкраїнський народ не віддасть ворогам. Ми будемо жити заможніше й краще – Цю звістку я світу всьому передам!

25.07.2022 р.

КОХАННЯ В ДНІ ВІЙНИ

Кохання в дні війни яке? Із присмаком скорботи й віри. Життя на фронті нележке... Та у серцях – свята довіра...

Духовний стан серця єдна! Довіра лине граціозно... Як світло сонячне, вона Все лється й лється переможно...

Коханий... Повернись живим! Ти – найдорожчий, найрідніший! Жду з поцілунком весняним... Тож повертася ти скоріше!

Кохання на передовій Змітає ворогів до пекла... А хто а тилу – в молитві стій... Триває боротьба запекла!

21.07.2022 р.

НАД КРАЇНОЮ МОЄЮ СХОДИТЬ СОНЦЕ

Над країною моєю сходить сонце. Ось промінчик досягає крапельки роси. Поспішає хутко і в моє віконце, Щоб торкнутися ласкаво світлої коси,

Розбудити мрії ніжні і прекрасні Про такий жаданий нами переможний мир.

Від прибульців-променів так на серці ясно. Розігрався у кімнаті світлосяйний вир.

Не вміщає серце, а також кімната Ці мільярди променів одвічно золотих. Сонячного світла стало так багато! Відступив наш ворог

і навечно в пеклі стих.

26.07.2022 р.

І СТАНЕ МИР ВСЬОМУ ВІНЦЕМ!

Татусю, братику, коханий, Синочку рідний дорогий, Літай у небі бездоганно Та ворогів нещадно бий!

Це ж наше небо, українське, Лелека наш до хмар зліта. Не стати небу враз чужинським. Під ним земля лежить свята!

За ТЕБЕ молимося щомиті. Скоріш вертайся ТИ живим! Обійми наші вже відкриті... Радієм вильотам новим.

Лунає пісня солов'їна Над краєм, даним нам Творцем... Розквітне вільна Батьківщина, Бо стане мир всьому вінцем!

05.08.2022 р.

БОРОНИМ РІДНИЙ КРАЙ МЕЧЕМ!

Про біль, страждання, смерть і кров Писати аж ніяк не хочу... Нехай кохання і любов Завжди засліплюють нам очі!

Високі світлі почуття Збагачують серця і душі... Ми їх візьмемо в майбуття – На них наголосити мушу.

Бороним рідний край мечем! І захищаємо з любов'ю! Хай поміж нас любов тече, Хоч ми самі стікаєм кров'ю...

Бороним словом вогняним, Яке летить швидкіше кулі.

Мчимось до Перемоги ми! Тож скільки там кують зозулі?

19.07.2022 р.

ЛИШ ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА В НАШИХ ПЛАНАХ!

Відлітає літо журавлиним клином... Та у наших душах веселковий час. На своїх же крилах у любов полинем, Щоб вогонь любові у серцях не згас.

Летимо до миру. Розправляєм крила... Надихаймося, друзі, краєм золотим. Наша Україна – то могутня сила – Це прадавня вічність, весь народ і ти!

Україна і незламна й нездоланна! Світ пишастея тобою, дорога. Лиш Велика Перемога в наших планах! І про неї кожен Господа блага.

Ми над ворогом здобудем Перемогу, І назад у пекло скинем силу зла. До свободи проторуємо дорогу!!! Україна – світ зітхне – перемогла!!!

08.09.2022 р.

ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ Я ПОНАД УСЕ!

Люблю Україну я понад усе – Прекрасну, незламну, нескорену, вільну – Хоч рани у серці, бо ворог несе Її смерть і страждання щомиті свавільно.

Та ми переможемо в священній війні, Вдягнем на добробут свободи намисто. І знову цвістимуть поля навесні Так весело, дружно, строкато, барвисто.

Знов жито та гречка, пшениця і льон Під сонцем щасливо зростатимуть в радість, І стане солодким у кожного сон, Покриє країну Всевишнього благість.

Залишилось тільки до зали ввійти – Уже Перемога стоїть на порозі! Останні бар'єри здолаєш і ти, Бо кожен із нас це зробити у змозі.

Ба більше, повинен. Тож тільки вперед, Здійнявши наш прапор український шовковий! Для бою у кожного «свій кулемет»... Потужною зброєю зАвжди є слово.

11.09.2022 р.

СВЯТО ПОКРОВИ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ В ДУХОВНОМУ Й БОЙОВОМУ ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

«Свята Покрівонько покрий мою головоньку»

Поборемо ворога і розбудуємо разом свою незрівнянну Українську державу. Для українців день 14 жовтня об'єднало чотири великі свята: Покрову Пресвятої Богородиці, День українського козацтва, День заснування УПА і День захисника України.

Серед свят Пресвятої Богородиці на особливу увагу заслуговує саме свято – Покрови Пресвятої Богородиці. Прихильність до образу Божої Матері як Покровительки нашого народу прийшло до нас з Греції, її шанують в Україні з прадавніх часів. Секрет цієї історичної прихильності до образу Богоматері як Покровительки полягає в тому, що мова йде не про земну, а про небесну її підтримку. А такого заступництва і опіки хоче майже кожна людина, родина і народ загалом. Тому свято Покрови і для нашого народу є днем великого вияву любові і вдячності до Пресвятої Богородиці і днем радісного просвітлення і звеличення її Покрови і заступництва.

Покрова Пресвятої Богородиці – одне з найшановніших в Україні календарних свят – припадає на 14 жовтня. До Русі традиція Покрови прийшла з Візантії, де князь Володимир приймав Христову віру. А його дружина Анна, яка була сестрою Візантійського імператора, привезла тоді до Києва ікону із Влахернського храму. Це засвідчує, що свято Покрови Пресвятої Богородиці одне з найдавніших.

Пресвяту Богородицю – Мати Божу Покрову упродовж віків вважали символом і покровителькою України, зокрема козаків, чумаків, рибалок, молодих жінок та дівчат. Найвідомішим свято Покрови стало за часів козацчини. Запорожці збудували 12 церков, які носили ім'я Покрови, – берегині українського народу і українського козацтва. Українське козацтво – це історія, честь і слава нашого народу. Українське козацтво завжди виражало саму суть українського народу, його ментальність, було його елітою – лицарством. Український козак підприємливий, винахідливий ініціативний, він захисник, обо-

ронець і рятівник українського народу.

Одним з найважливіших історичних джерел відомостей про життя українського народу і козацтва у XVII ст. є «Опис України» відомого французького інженера й картографа Гійома Боплана. Протягом тривалого часу праця Біплана, видана в Руані 1651 р., залишалася для західноєвропейського читача чи не єдиною книгою, що містила унікальні свідчення очевидців про природу України, побут українців і козаків, їхні звичаї, війни запорожців, які впливали на міжнародне життя Європи. Твір, який задумано як пояснення для карт України складених Бопланом, було перекладено багатьма європейськими мовами, широко використовували дослідники нашої історії, етнографами, письменниками. Зокрема Миколою Гоголем під час написання «Тараса Бульби». Про українців Гійом Боплан пише, що вони «надзвичайно міцні статурую, легко переносять спеку, холод і спрагу, невтомні до війни, мужні, сміливі»; «досвідчені у всіх необхідних для життя ремеслах: теслярі для будівництва житла і човнів, стельмахи, ковалі, зброярі, кожум'яки, римарі, шевці, бондарі, кравці», «вони дотепні, кмітливі, винахідливі і щедрі, не прагнуть до великого багатства, але надзвичайно кохаються у своїй свободі, без якої не уявляють життя». Ілюстрацією винахідливості українських козаків став опис водного шляху на Січ з Азовського і Чорного морів в обхід турків, що нерідко блокували вхід у Борисфен. Боплан стверджує, що козаки, перепливаючи протоку між Таманню і Керчу, піднімалися лиманом до річки Колміус доти, поки вона була сплавна для човнів, а далі переносили чи волокли їх, перетягуючи свої чайки, що були завдовжки 24 м, завширшки не менше 5 м і вагою понад 500 кг до річки Вовчої, яка впадає в Самару, а та у Дніпро. Він описав шлях, яким запорожці ходили у морські походи і яким, утікаючи від переслідувачів, поверталися додому. Звісно кмітливі запорожці, які впевнено ходили морем, і не один раз несподівано з'явилися біля турецьких берегів добре знали свій рідний край і вміли вибирати дорогу під покровом Божої Матері.

Український козак – душа правдива і не зрадлива, він

рятівник. Після зруйнування Січі Катериною II у 1764 р., ідучи на чайках за Дунай, козаки взяли з собою шаблі, стрілецьку зброю, гармати і клейноди, а також як основний атрибут брали з собою образ Пресвятої Покрови. Українське козацтво – унікальне явище в історії і культурі світу. Козацтво відіграло визначну роль у становленні Української держави. Козацький дух став найяскравішою сторінкою боротьби українців за свою незалежність. Запорозька Січ була першою у Європі республікою з демократичним ладом. У козацькому середовищі сформувалися головні для справжнього воїна моральні цінності: волелюбність, відвага, бойове побратимство, захист слабшого перед сильнішим, жертвність заради товариства. Козаки високо цінували освіченість, більшість з них знали декілька мов. Сучасники зазначали, що в козацькому краї всі діти, навіть сироти, вміють читати. Козаки заклали в українську ментальність неперепутні цінності: любов до рідної країни, глибоку віру, честь, лицарство, прагнення створити свою державу і готовність віддати за неї життя.

З 1999 р. 14 жовтня святкують ще й День українського козацтва. У 2014 р. встановлено День захисника України. Свято Покрови Божої Матері – віддавна було днем шанування українського війська. Відновлюючи цю славну традицію, ми відмовилися від штучної дати радянської доби і повернулися до своїх історичних джерел. Героїчна боротьба українських воїнів проти російського агресора

в Україні стала свідченням генетичного успадкування сучасними українцями звитяжного духу і невмирущої слави княжих дружин, козацьких полків, армії бійців УНР, вояк УПА. В Україні постали нові герої і героїні, які показують приклад неперевершеної незламності українського духу, відвагу і відданість Україні. Велику підтримку нашій армії надає увесь український народ. Захист рідної країни став справою честі для усіх нас. Отже, для українців це ще й свято національної гідності та самоповаги. День захисника України – свято нинішніх звитяжців і кожного з нас, воно сягає корінням у глибину століть і ґрунтується на українських світоглядних цінностях. А одночасно – це добра нагода віддати шану всім поколінням борців за волю України.

Таким чином Покрова Пресвятої Богоматері набула значення не тільки релігійного, а й національного свята. Його урочисто відзначає й наше нинішнє українське козацтво. На Запорожжі Покрова була найбільшим храмовим святом. Колись цього дня молодих козаків проводили на Січ, на Покрову вони давали військову присягу в любові до своєї держави.

Свято Покрови увібрало й чимало народних звичаїв, легенд, переказів, замовлянь. В осінньому календарі українців ця дата посідає особливе місце. Стало традицією побувати у цей день на службі Божій, прикрасити образ Богоматері, згадати родичів чи знайомих, які пішли у похід, змушені десь воювати, і помолитись за них. Помолитись

за живих і загиблих. Пресвята Богородиця завжди була взірцем смиренної і великодушної матері, що повсякчас молиться за благочестя своїх дітей і завжди приймає Божу волю. Покрова Пресвятої Богородиці – безумовно найбільше материнське свято, адже, звертаючи свої молитви до Матері Господа нашого Ісуса, ми віддаємо себе, свою родину і Батьківщину під непереможну Покрову Богоматері. Це зрозуміли наші предки: князі Володимир Великий і Ярослав Мудрий, гетьмани і козацтво, почало розуміти і нинішнє покоління. Колись на Покрову козацтво особливо ревно і згуртовано молилося до Богородиці, просячи благословення на визвольні військові походи, на нову козацьку владу, на врожай на наступний рік, на Вітчизну. Покров Божої матері – це прохання, молитва заступництва її за нас. Цього заступництва сьогодні потребують мільйони людей, які підносять свої очі, серця, молитви до Божої Матері, благаючи у неї допомоги, щоб звільнити Україну від лютого ворога. Саме сьогодні тисячі матерів моляться за своїх дітей, свої родини, стараються відзеркалити у своєму житті чесноти Пречистої Діви Марії, виконують волю Отця Небесного. Вони не тільки дали життя, але й стараються виховати своїх дітей за Божими законами, щоб були Богу милі, людуству корисні та берегли Державу!

Слава Україні!

ГАЙДУК Віктор Іванович
(Генвізай) –
генерал-отаман козацтва,
крайовий отаман Кісва,
член НСЖ України

НЕЗДОЛАННА УКРАЇНА

Горе-горе навалилось
На нашу державу.
По якому, скажіть, праву
Таке лихо сталось.

Що потрібно тій Росії
Від нас українців?
Який вітер їй навів
Народить злочинців?

Схаменися, зупинися,
Отямся, Росіє,
В крові нашій не втопись –
Тебе не зігріє.

Скільки можна намагатись
Погрожувати світу.
У чужій краї вдиратись,
І йти проти вітру.

Україна нездоланна –
Маєш здавна знати.
І твоя затія марна –
Ім'я своє втрапиш.

Здравим людям неможливо
Тебе зрозуміти.
Як же нам не пощастило
Поряд, бачиш, жити.

Має бути на землі
Згода і порядок,
Щоб народи всі її
Почувались радо.

Не погань, Росіє, світ,
Виходь краще в люди,
Щоб спокійно мали жить
Добрі люди всюди.

Доброти в людей навчися,
Знайди в собі здатність
Поважати, як годиться,
Світову громадськість.

Україна споконвіку
Доброту шанує.
І з усім народом світу
В кращий час мандрує.

Федір Тишко,
02.07.2022 р.

МИНУЛЕ В СУЧАСНОМУ

Війна палає в нашій Україні,
Принесена злорадною ордою.
Чому вона такою є й донині?
Ніяк не може справитись з собою.
Народи світу! Будьмо на сторожі.
Пора приборкати розгнудану орду,
Бо світ стоїть, не дай Бог, на порозі
Війни всесвітньої.
Включайтесь в боротьбу:
За мир, за спокій, за своє життя.
На нашій, Богом даній, нам землі.
У нас нема в минуле вороття:
Часи і люди вже не ті, не ті...
У пам'яті людській лишилися на віки
Навали Чингіз-Хана і Батия.

Невже відроджуються знову вояки;
На землях з новим іменем «Росія».
Прокинулись гени тих ординців,
І генетична пам'ять ожила?
О, Господи, рятуй нас від злочинців-
На людство насувається орда.
У вогні сьогодні Україна,
А завтра, не дай Боже, запалає світ.
У нас земля на всіх одна-єдина,
І нам належить нею дорожити,

Федір Тишко, 19.09.2022 р.

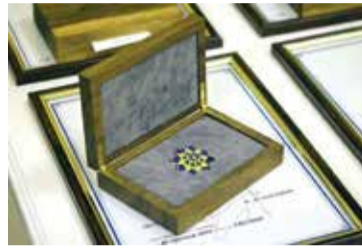
Президент Володимир Зеленський вручив видатним українцям відзнаку «Національна легенда України»

Президент Володимир Зеленський і перша леді Олена Зеленська взяли участь у церемонії нагородження видатних українців відзнакою глави держави «Національна легенда України». Вітаючи лауреатів, Володимир Зеленський зазначив, що для нього сьогодні честь зустрічати кожного з присутніх – представників героїчного українського народу.

«Ця нагорода, започаткована рік тому, попри нетривалу історію має важливе значення та мету. Це належне вшанування з боку держави своїх талантів, геніїв, героїв. Тих, хто поміж нас, і ми маємо їх помічати. Тих, кого з нами, на жаль, уже немає, але ми повинні їх пам'ятати», – наголосив Президент.

«Другий рік поспіль ми відзначаємо прекрасних талановитих і героїчних громадян нашої держави такою відзнакою. Але за цей рік її сенс дещо змінився – ми відзначаємо не лише легендарних представників України в музиці, театрі, спорті. Російська Федерація змінила зміст на-

шого життя, тому сьогодні ми відзначаємо всіх тих, хто щодня як усередині держави, так і зовні захищає нашу незалежність, суверенітет своїм талантом і своєю роботою – різною, але надзвичайно важливою», – зауважив він.

Президент України Володимир Олександрович Зеленський підписав Указ № 588/2022 «Про нагородження відзнакою Президента України «Національна легенда України»».

Цього року за визначні особисті заслуги у становленні незалежної України і зміцненні її державності, захисті Вітчизни

та служінні українському народові, вагомий внесок у розвиток національної освіти, мистецтва, спорту, охорони здоров'я, багаторічну плідну громадську діяльність відзнакою Президента «Національна легенда України» нагороджено дев'ятьох українців, трьох із них – посмертно.

Нагороди «Національна легенда України» удостоєні також двоє лікарів: нейрохірург відділення Інституту нейрохірургії імені академіка Ромоданова Національної академії медичних наук України Андрій Свист і педіатр Дитячого медичного центру «Добробут» Ольга Свист.

«Подружжя лікарів, яке на початку війни майже випадко-

во опинилося в Бучі. Вони не змогли залишити місто, зателефонували друзям і попросили всиновити їхніх дітей – п'яти і двох років, – якщо вони не повернуться. Два тижні під постійними обстрілами, без належного обладнання вони робили надскладні операції, рятуючи важкопоранених дітей», – розповів Володимир Зеленський.

Володимир Зеленський зауважив, що всі відзначені є скарбом нашої держави, і наголосив на важливості збереження їхнього надбання, адже після перемоги над ворогом таланти мають передавати від одного покоління до іншого.

Щиро вітаємо колег з почесною нагородою!

За володіння цифровими навичками лікарям нараховуватимуть додаткові бали

Для стимулювання розвитку цифрової компетентності медичних працівників МОЗ внесено зміни до Порядку проведення атестації лікарів. Зміни затверджено наказом МОЗ від 09.09.2022 р. № 1640, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 23 вересня 2022 р. за № 1115/38451.

Зміни передбачають нарахування додаткових балів під час атестації за підвищення рівня володіння цифровими компетенціями медичними працівниками. Усі лікарі, які здійснюють професійну діяльність, зобов'язані щороку проходити атестаційну комісію і за результатами проходження підтверджувати щонайменше 50 балів.

Раніше за освітні заходи, зокрема з питань цифрових навичок, які не стосуються відповідної лікарської спеціальності, але є частиною кваліфікаційних вимог, нараховувалося максимум 8 балів. Тепер вагомий вплив на результат атестації чинитимуть не лише медична освіта і навички, а й цифрова грамотність лікаря.

Зміни до умов атестації передбачають, що можна буде отримати 20 балів за володіння відповідним рівнем цифрової компетентності.

Водночас додаткові 8 балів згідно зі змінами до Порядку проведення атестації можна отримати за освітні заходи, які не стосуються лікарської спеціальності, але є частиною кваліфікаційних вимог, такі як питання медичної етики, деонтології, комунікаційні навички тощо.

Нагадуємо, наказом МОЗ України від 4.08.2022 р. № 1415 зупинено проведення атестації на підтвердження звання лікаря (провізора)-спеціаліста, атестації на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій лікарям (провізорам), атестації на підтвердження звання спеціаліста та атестації на присвоєння (підтвердження)

кваліфікаційних категорій професіоналам з вищою не медичною освітою, які працюють у сфері охорони здоров'я, атестації на присвоєння (підтвердження) кваліфікаційних категорій молодшим спеціалістам з медичною освітою і фармацевтам на період дії воєнного стану в Україні.

Оптимізація трудових відносин...

Закінчення, початок на 10-ій стор.

обов'язковим до виконання протягом 14 календарних днів з дня його отримання.

Такий припис може бути оскаржено роботодавцем лише у судовому порядку протягом 10 календарних днів, але, при цьому, законодавець не уточнив, з якого моменту треба відраховувати цей строк, що в майбутньому може викликати спори про дотримання роботодавцем строку оскарження.

Необхідно зауважити, що Закон № 2352 так і не вніс чіткого розуміння щодо порядку відшкодування працівникам заробітної плати, гарантійних та компенсаційних виплат працівникам на час призупинення дії трудового договору.

Також органам Державної служби України з питань праці відновлено можливість здійснювати позапланові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю юридичними особами незалежно від форми власності, виду діяльності, господарювання та фізичними особами за заявою працівника або профспілки, військових адміністрацій тощо.

Водночас, для роботодавців, які виконуватимуть у повному обсязі та у встановлений строк приписи про усунення порушень, виявлених під час здійснення позапланових перевірок, штрафи, передбачені у статті 265 КЗпП України, не будуть застосовувати.

Підсумовуючи, можна зазначити, що Закон № 2352 вніс деякі позитивні зміни, дозволивши усунути певні прогалини і недоліки законодавства про працю в умовах воєнного часу, однак, він також послабив позиції працівників, а для роботодавців створив чимало нових обов'язків.

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій. За достовірність фактів і цифр відповідальність несе автор

Засновник
Київська міська профспілка
працівників охорони здоров'я

Свідоцтво про реєстрацію
№ 0269 – 99 П.С.
від 17.12.1999 р.

Головний редактор
С. А. Кубанський

Редакційна колегія:
В. Левицький,
А. Мартинюк

✉ Адреса редакції:
01033, Київ-33, вул. Тарасівська, 6а, к. 1
(044) 288-14-29, 288-07-24

☎ (044) 235-10-30

факс kmpoz@ukr.net

e-mail www.kmpoz.org

Віддруковано:

Замовлення №
тираж 2000 прим.